

Cand.merc.aud.-studiet
Handelshøjskolen i København
Kandidatafhandling

Generationsskifte

Generationsskiftemodeller samt betydningen
af lov nr. 532 af 17. juni 2008

Jena Høgenhav Attrup

Forfatter

Anders Lützhøft

Vejleder

Afleveret den 8. december 2008

Indholdsfortegnelse

0	ENGLISH SUMMARY	0
1	INDLEDNING	1
2	PROBLEMFORMLERING	3
2.1	PROBLEMFORMLERINGENS DELELEMENTER	3
2.2	PROBLEMAFGRÆNSNING.....	4
3	MODEL- OG METODEVALG	6
3.1	FORMÅLET MED AFHANDLINGEN	6
3.2	MÅLGRUPPE	6
3.3	METODE	6
3.4	MODELVALG.....	7
3.5	STRUKTURMODEL	8
4	OVERVEJELSER INDEN GENERATIONSSKIFTE	10
4.1	INDLEDNING	10
4.2	VIRKSOMHEDEN	10
4.3	VIRKSOMHEDSEJEREN	12
4.4	VIRKSOMHEDSERHVERVEREN.....	13
4.5	DELKONKLUSION	14
5	GENERATIONSSKIFTEMODELLER	16
5.1	INDLEDNING	16
5.2	SUCCESSIONSPRINCIPPET	17
5.3	A/B MODELLEN.....	19
5.4	OVERDRAGELSE AF PERSONLIG EJET VIRKSOMHED.....	25
5.5	VIRKSOMHEDSOMDANNELSE	34
5.6	SALG AF AKTIER	39
5.7	AKTIEOMBYTNING	49
5.8	TILFØRSEL AF AKTIVER.....	62
5.9	DELKONKLUSION	71
6	LOV NR. 532 AF 17. JUNI 2008	73
6.1	INDLEDNING	73
6.2	LOVENS INDHOLD	74
6.3	DELKONKLUSION	80
7	KONKLUSION	82
8	LITTERATURLISTE	84
9	DEFINITIONSLISTE / UDVALGTE FORKORTELSER	86

0 ENGLISH SUMMARY

This thesis has been written for the Masters course in Business Economics and Auditing (Cand.merc.aud) at the Copenhagen Business School.

The object of this thesis has been to study and analyse the opportunities for generational change and the consequence of law number 532 of June 17 2008. Emphasis of the thesis is laid on tax law.

The methods to be analysed is transfer by using A or B shares, transfer of personally owned enterprise, conversion of a firm, sales of shares, conversion of shares and asset infusion.

The thesis starts with a chapter that analyses some of the considerations that should be done before a generational change is carried out. The chapter focus on the three parts in a generational change - the business, the owner and the buyer.

This chapter is followed by an analysis of the different types of models that could be used in a generational change. These models only focus on the considerations regarding tax.

In the next chapter law number 532 of June 17 2008 is analysed. The purpose of this is to sum up the changes this law implies on the models analysed in this thesis.

The conclusion on the thesis is that the law implies some changes that decrease the differences between a generational change inter vivos and at death.

1 Indledning

Danmark er præget af en virksomhedsstruktur med små og mellemstore virksomheder.¹ En del af disse virksomheder vil inden for den nærmeste fremtid stå over for et generationsskifte. Det er en stor beslutning, der skal tages ved et generationsskifte, og der er flere forhold, der skal tages stilling til - forhold der både vedrører virksomheden samt den nuværende og den fremtidige ejerkreds.²

Flere af de virksomheder, der står over for et generationsskifte, vil være familieejede virksomheder. Et generationsskifte i en familieejet virksomhed vil typisk medføre, at der skal tages stilling til flere følelsesmæssige forhold end i en ikke familieejet virksomhed. De nuværende ejere (familien) vil blive tvunget til at tage stilling til, hvorledes et sådant generationsskifte skal forløbe. Der skal tages stilling til, hvorvidt overdragelsen skal ske til en yngre del af familien, til nære medarbejdere i virksomheden eller måske til en helt tredje part. Endvidere må det overvejes, hvad der er bedst for virksomhedens fremtid - herunder om et generationsskifte ud af familien vil være en fordel eller ej, hvilke interesser de overtagende parter har i virksomheden m.v..

Sådanne overvejelser kan hurtigt give mange følelsesmæssige problemstillinger, hvilket kan være medvirkende til, at en stor del af ejerkredsene i danske familieejede virksomheder ikke i rimelig tid tager stilling til deres og virksomhedens fremtid. Hvis der ikke tages hånd om disse problemstillinger, kan det risikere at ende med en uovervejet overdragelse, der ikke nødvendigvis gavner virksomhedens fremtid og kan give uoverskuelige skattemæssige konsekvenser.

Der findes i den danske lovgivning i dag flere forskellige måder, hvorpå en virksomhed kan gennemløbe et generationsskifte. Disse regler er af omfattende karakter, og det kan være svært for den enkelte virksomhedsejer at danne sig et samlet overblik over disse regler.

¹ <http://www.ruc.dk/ruc/erhvervsvejledning/smv/>

² Fremtiden for ejerledede virksomheder, PwC 2006

I forbindelse med Finanslovsaftalen for 2008 har regeringen fremsat et lovforslag, der ændrer nogle af generationsskiftereglerne, som man i regeringen har fundet uhensigtsmæssige. Dette lovforslag blev endeligt vedtaget 17. juni 2008. Denne afhandling søger at give et overblik over de nuværende regler og analysere, hvilken betydning den nye lov vil få.

2 Problemformulering

Det overordnede formål med afhandlingen vil være at afdække følgende hovedproblem:

Hvilke muligheder er der for gennemførelse af et generationsskifte og hvilken betydning har lov nr. 532 af 17. juni 2008 herfor?

Denne afhandling vil, ud fra ovenstående hovedproblem, gennemgå og analysere de overvejelser, der skal foretages, inden generationsskifte af et selskab gennemføres. Disse overvejelser dækker de økonomiske herunder skattemæssige aspekter ved generationsskiftet, da disse har betydelig indflydelse på gennemførelsen.

Afhandlingen indledes med at beskrive generelle forhold, der skal tages i betragtning inden gennemførelse af et generationsskifte - herunder hvilke ønsker nuværende ejer og fremtidig køber har. Herefter vil de forskellige skatteretlige modeller til brug ved generationsskifte blive gennemgået - dette vil både omfatte de nuværende regler samt regler som følge af lov nr. 532 af 17. juni 2008. Formålet med gennemgangen er at skabe et samlet overblik over de forskellige modeller til brug ved generationsskifte. Afhandlingen vil herigennem søge at lette beslutningsprocessen om et fremtidigt generationsskifte ved at danne overblik over de forskellige modeller.

2.1 Problemformuleringens delelementer

Problemformuleringens hovedproblem søges indsnævret ved hjælp af følgende delelementer. Hvert enkelt spørgsmål vil blive nærmere gennemgået og klargjort i forhold til berettigelsen i afhandlingens kontekst.

2.1.1 Hvilke overvejelser skal der gøres inden en gennemførelse af generationsskifte i et selskab?

Besvarelsen af dette spørgsmål vil give et indblik i de overvejelser, der bør foretages, inden beslutningen om et generationsskifte tages. Spørgsmålet vil behandle det tidsmæssige aspekt ved et generationsskifte samt redegøre for nogle af de interessekonflikter, der kan opstå mellem nuværende og kommende ejere. Endvidere vil besvarelsen af spørgsmålet redegøre for nogle af de overvejelser virksomheden eller

selskabets medarbejdere har omkring et generationsskifte - dels i form af deres forventninger, og hvordan man bedst muligt forbereder dem på et generationsskifte for at forebygge og minimere eventuelle konflikter.

2.1.2 Hvilke modeller kan anvendes ved generationsskifte af en virksomhed eller et selskab?

Besvarelsen af dette spørgsmål vil klargøre, hvilke modeller det vil være muligt at anvende ved generationsskifte. Dette vil både omfatte generationsskifte af en privat virksomhed uden for selskabsform og selskaber, der drives som enten ApS eller A/S. Endvidere vil besvarelsen af spørgsmålet hjælpe til med at klargøre de problemstillinger, der måtte være for den enkelte virksomheds-/selskabsejer inden valg af generationsskiftemodel ved at skitsere nogle af de fordele og ulemper, der kan være forbundet med de enkelte modeller.

2.1.3 Hvilken betydning har lov nr. 532 af 17. juni 2008 for de forskellige modeller ved generationsskifte?

Besvarelsen af dette spørgsmål vil give en større forståelse for betydningen af lov nr. 532 af 17. juni 2008 og dennes indvirkning på de forskellige typer af generationsskiftemodeller. Besvarelsen af spørgsmålet vil endvidere søge at give en klar oversigt over de eventuelle fordele og ulemper loven måtte have på fremtidige generationsskifter - af såvel virksomheder som selskaber.

2.2 Problemafgrænsning

Da afhandlingen søger at give overblik ved at opstille generelle kriterier, man som rådgivende revisor skal være opmærksom på inden endelig beslutning om generationsskifte tages, afgrænses afhandlingen fra at foretage konsekvensberegninger af en enkelt type virksomhed gennem hele afhandlingen, da dette efter forfatterens mening ikke vil bidrage til det ønskede overblik. Dog medtages der i begrænset omfang mindre beregningseksempler for at tydeliggøre potentielle problemstillinger for rådgiveren.

Afhandlingens formål er at analysere betydningen af lov nr. 532 af 17. juni 2008 for fremtidige generationsskifter i danske virksomheder samt skabe et overblik over

mulighederne for generationsskifte, hvorfor afhandlingen afgrænses til udelukkende at omhandle danske virksomheder/selskaber og ejers/aktionærs motiver og regulering i forbindelse med generationsskifte. Afhandlingen vil derfor også udelukkende beskæftige sig med danske retskilder og dansk litteratur.

Hovedvægten i denne afhandling lægges på mindre familieejede virksomheder/selskaber, der enten drives som personligt ejede virksomheder eller mindre anparts- eller aktieselskaber og den dertil hørende lovgivning. Dette medfører, at der foretages afgrænsning fra særlige konstruktioner som kommanditselskaber, interessentskaber m.v..

Afhandlingen vil udelukkende tage udgangspunkt i de gældende regler efter dansk lovgivning samt beskæftige sig med den nyligt vedtagne lov nr. 532 af 17. juni 2008. Endvidere vil afhandlingen ikke beskæftige sig med den gældende selskabsret på området, da afhandlingen primært omhandler de skattemæssige aspekter af generationsskifter. Afhandlingen vil ej heller beskæftige sig med reglerne omkring arveloven.

Afhandlingen vil ikke direkte behandle selve værdiansættelsesprincipperne i forbindelse med generationsskifte, men blot i korte træk redegøre for metoder til værdiansættelsen. Dette afgrænses, da hovedproblemet i denne afhandling ikke er, hvorledes der foretages værdiansættelse af en virksomhed men at give et overblik over, hvorledes en virksomhed kan generationsskiftes.

Afhandlingen er afgrænset fra at omhandle generationsskifte udenfor landets grænser og de heraf afledte skattemæssige konsekvenser.

Afhandlingen afgrænses desuden fra at behandle litteratur og øvrigt materiale offentliggjort senere end juni 2008.

3 Model- og metodevalg

3.1 Formålet med afhandlingen

Det er afhandlingens formål, på baggrund af de i problemformuleringen stillede spørgsmål, at analysere og redegøre for metoderne for generationsskifte af en virksomhed. Endvidere er det afhandlingens formål at redegøre for, hvilken betydning lov nr. 532 af 17. juni 2008 har for generationsskifte for den enkelte.

3.2 Målgruppe

Målgruppe for opgaven er primært revisorer, der skal rådgive omkring generationsskifte og ønsker et samlet overblik over metoderne inklusive betydningen af den nye lov, samt øvrige med interesse for emnet.

3.3 Metode

En del af afhandlingen vil være af deskriptiv karakter, dvs. en struktureret gennemgang af det skatteretlige lovgrundlag for reglerne om generationsskifte. Eftersom afhandlingen hovedsagligt er teoretisk, vil der blive lagt vægt på en kvalitativ undersøgelsesmetode³. Dog vil der blive udarbejdet illustrerende eksempler i afhandlingen.

Denne afhandling bygger såvel på primære kilder såsom lovgivning, betænkninger etc., men anvender også sekundære data i form af relevant faglitteratur som bøger og artikler m.v..

Kildehenvisninger, ordforklaringer samt øvrige uddybende bemærkninger vil i afhandlingen være angivet nederst på de respektive sider i fodnoter.

³ Den skinbarlige virkelighed, Ib Andersen, side 41

3.4 Modelvalg

I kapitel 5 vil de forskellige typer af generationsskiftemodeller blive vist og eksemplificeret for at medvirke til det samlede overblik over området. Der er udvalgt følgende generationsskiftemodeller:

- A/B modellen (forlods udbytteret)
- Overdragelse af personlig ejet virksomhed
- Virksomhedsomdannelse
- Salg af aktier
- Aktieombytning
- Tilførsel af aktiver

Det havde endvidere været muligt at inddrage reglerne om spaltning og fusion i relation til generationsskifte. Disse modeller vil dog ikke blive medtaget i denne afhandling, da der i stedet beskrives reglerne for tilførsel af aktiver, der kan opfattes som alternativ til såvel fusion som spaltning.⁴

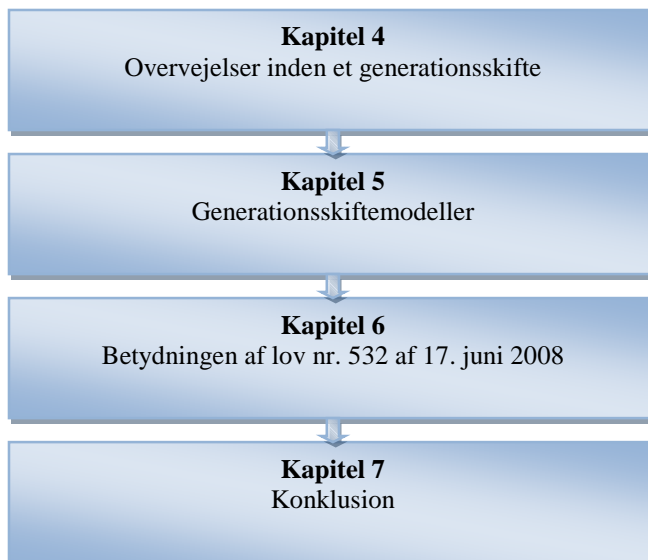
Muligheden for generationsskifte vil blive gennemgået og vist ved eksempler ved hjælp af modellerne som beskrevet i kapitel 5.

⁴ Skatteretten 2005, side 599

3.5 Strukturmodel

Afhandlingen vil være struktureret på følgende måde:

Figur 3.1 Opgavestruktur

Kilde: Egen tilvirkning

I **kapitel 4** vil der blive redegjort for de overvejelser, der bør gøres, inden der træffes beslutning om generationsskifte. Disse overvejelser omfatter dels det tidsmæssige aspekt, forventninger til fremtiden - både for sælger og køber, forebyggelse af mulige konflikter mellem køber og sælger samt overvejelser ved valg af køber.

I **kapitel 5** vil de forskellige generationsskiftemodeller blive gennemgået. Modellerne vil dels omfatte modeller til brug i virksomheder udenfor selskabsform (personligt ejede virksomheder) samt for selskaber enten i form af ApS eller A/S.

I **kapitel 6** vil betydningen af lov nr. 532 af 17. juni 2008 blive analyseret, herunder dennes indvirkning på de forskellige typer af generationsskiftemodeller. Endvidere vil kapitlet søge at skabe et overblik over de eventuelle fordele og ulemper loven måtte have på fremtidige generationsskifter - af såvel virksomheder som selskaber.

I **kapitel 7** vil der blive konkluderet på baggrund af hele afhandlingen. Kapitlet vil samle op på de tidligere kapitlers konklusioner, og hovedkonklusionen vil lægge vægt på besvarelse af afhandlingens problemformulering.

4 Overvejelser inden generationsskifte

4.1 Indledning

At generationsskifte en virksomhed er en langvarig proces, der kræver flere overvejelser, end mange måske regner med. Hvis et generationsskifte af en virksomhed skal ende med at blive en succes for såvel virksomhedsejeren, virksomhedserhververen og virksomheden, skal hele processen være nøje tilrettelagt, og der skal ske en dybere analyse af de behov, der måtte være for hvert enkelt individ i processen.

Det er endvidere vigtigt, at virksomhedsejeren har gjort sig de rette overvejelser inden generationsskiftet og stillet sig selv spørgsmålet, om ejeren virkelig vil et generationsskifte. Hvis der ikke på forhånd er fuldstændig klarhed omkring dette spørgsmål, vil der være mindre sandsynlighed for, at generationsskiftet bliver succesfuldt gennemført.

Dette kapitel har til formål at skabe et overblik over nogle af de områder, der skal være særlig fokus på ved generationsskifte af en virksomhed. For overblikkets skyld er kapitlet opdelt i tre grupper:

- Virksomheden
- Virksomhedsejeren
- Virksomhedserhververen

4.2 Virksomheden

Når der sker generationsskifte af en virksomhed, er det vigtigt, at der tages udgangspunkt i virksomheden. Det er virksomheden, der gennem de fremtidige indtjeningsmuligheder, danner grobund for eksistensgrundlaget for såvel den nuværende ejer som den kommende ejer.⁵

Da det netop er virksomheden, der bør være omdrejningspunktet ved planlægning af generationsskifter, er det vigtigt, at der bliver foretaget en grundig analyse af

⁵ Revitax 2007, side 4

virksomheden. Analysen kan være et værktøj til at vurdere, hvorvidt virksomheden er klar til et generationsskifte. Analysen kunne foretages ved en SWOT analyse. SWOT analysen fokuserer på de stærke og svage sider internt i virksomheden samt muligheder og trusler i omverdenen.⁶

Mindre personligt drevne virksomheder vil ofte være kendetegnet ved en ejer, der fungerer som en stærk leder i virksomheden og har et indgående kendskab til virksomheden og dennes aktiviteter. Dette vil være et typisk kendetegn ved en stærk side i virksomheden. Hvis der er overvejelser omkring et generationsskifte, vil det være af afgørende betydning at få fastlagt, hvorvidt denne stærke side vil kunne overføres til en ny ejer af virksomheden. Der kunne være behov for, at generationsskiftet skulle ske over en længere periode, således at den nye ejer gradvist ville kunne overtage nogle af de evner, som den tidligere ejer havde og dermed forsøge at bibeholde den stærke side internt i virksomheden.

En gennemførelse af et generationsskifte kunne endvidere tænkes at have den konsekvens, at virksomhedens medarbejdere vælger at forlade virksomheden. Dette vil både være et tab af en af virksomhedens stærke sider i form af gode og loyale medarbejdere, ligesom det vil være en trussel mod virksomheden, da det kan være en udfordring at finde nye medarbejdere til at sikre virksomhedens fortsatte drift og virke. Virksomhedens stærke side i form af gode og loyale medarbejdere kan sagtens tænkes at knytte sig til den tidligere virksomhedsejer og ikke så meget til selve virksomheden. Derfor er det vigtigt, i relation til overvejelser omkring et generationsskifte, at der bliver taget stilling til, hvorvidt de nuværende medarbejdere forventer at blive i virksomheden også efter et generationsskifte.

I forlængelse af ovenstående er det ligeledes værd at bemærke, at lederevner - både for den nuværende og fremtidige ejer af virksomheden - er af afgørende betydning for virksomheden og dermed også for muligheden for at gennemføre et generationsskifte. Det kan være svært for den tidligere ejer at overdrage styringen af virksomheden til en ny ejer, ligesom det kan være svært for den nye ejer at tilegne sig de nødvendige ledelsesevner. For at lette denne proces kunne det være en fordel at udarbejde en plan, der

⁶ Elling 2003, side 62-65

fungerer i en overgangsfase og fastlægger præcist hvilke opgaver og ansvar, der varetages af den nye henholdsvis den tidligere ejer.⁷

Udover en analyse af virksomhedens styrker og svagheder samt muligheder og trusler kan det også være relevant at foretage en analyse af det samfund, som virksomheden agerer i samt en analyse af, hvor virksomheden befinder sig i sin livscyklus. Til brug for samfundsanalysen kunne Porters Five Forces⁸ anvendes. Denne model fokuserer på de samfundsforhold, der har betydning for virksomhedens udvikling. Til brug for analysen af virksomhedens livscyklus kunne BCG-modellen⁹ anvendes. Denne model kan være et værktøj til at vurdere, om virksomhedens produkter er i starten eller slutning af deres livscyklus. Hvis en virksomhed står over for et generationsskifte, vil det være en fordel at få fastlagt, om virksomhedens produkter er i den sidste fase af deres livscyklus og dermed ikke i det lange løb vil kunne opretholde det nuværende aktivitetsniveau for virksomheden. Hvis dette er tilfældet, vil det måske være mere fordelagtigt at lukke virksomheden end at gennemføre et generationsskifte.

4.3 Virksomhedsejeren

Som beskrevet ovenfor er virksomhedens af afgørende betydning for gennemførelsen af et vellykket generationsskifte. Dette betyder dog ikke, at der helt kan ses bort fra andre forhold. Det kan særligt være svært for virksomhedsejeren at forholde sig til et generationsskifte og derfor bør der tages stilling til forskellige forhold for virksomhedsejeren inden et generationsskifte gennemføres.

En virksomhedsejer vil ofte have en del følelser bundet i sin virksomhed, da det ikke er ualmindeligt, at virksomheden er hele livsværket for ejeren. Det kan derfor være svært for virksomhedsejeren at overdrage virksomheden til en anden. Det er derfor vigtigt, at virksomhedsejeren har gjort sig tanker omkring overdragelsen og har viljen og evnen til at acceptere et ledelsesskift.

⁷ Revitax 2007, side 5

⁸ Elling 2003, side 48-51

⁹ Elling 2003, side 54

Et ledelsesskift kan ske på flere måder. Det er muligt at overdrage virksomheden løbende, således at også ledelsesskiftet foregår løbende og dermed giver virksomhedsejeren mulighed for at nedtrappe sin aktivitet i virksomheden, samtidig med at den nye ejer får mulighed for at lære virksomheden bedre at kende og tilegne sig de nødvendige ledelsesevner.¹⁰ Dette vil oftest være den bedste måde at gennemføre et generationsskifte på, da det både tilgodeser den tidligere og den nuværende virksomhedsejers behov. For at en sådan løbende overdragelse er mulig er det dog vigtigt, at generationsskiftet planlægges i god tid.

For at sikre det mest optimale generationsskifte er planlægning i god tid oftest den vigtigste faktor ved gennemførelse af et generationsskifte. Gennem en god planlægning er det både muligt for virksomhedsejeren at fastlægge hans eventuelle gradvise nedtrapning i virksomheden samtidig med at en god planlægning ligeledes skal indebære det økonomiske aspekt i forbindelse med generationsskiftet. En virksomhedsejer kan typisk have investeret en stor del af hans samlede formue i virksomheden. Det er således af afgørende betydning, at virksomhedsejeren fastlægger sine fremtidsplaner. Her skal bl.a. tages stilling til, hvilke krav virksomhedsejeren har til det fremtidige rådighedsbeløb, om virksomhedsejeren har andre indkomstkilder end afkastet fra den solgte virksomhed, samt til hvilken værdi virksomheden skal afhændes, og hvornår betalingen for virksomheden skal falde.¹¹

4.4 Virksomhedserhververen

Et vellykket generationsskifte er også afhængigt af virksomhedserhververen. Det er vigtigt, at den rigtige erhverver vælges og der vil ofte være flere muligheder. Erhververen kan både være et familiemedlem til virksomhedsejeren, ligesom det kan være en medarbejder eller en tredjemand. Lige meget hvem der bliver virksomhedserhverver, er det af afgørende betydning, at denne har de fornødne evner til at føre virksomheden videre.

Såfremt virksomheden overdrages til et familiemedlem eller en medarbejder vil virksomhedserhververen typisk have et indgående kendskab til virksomheden, der kan

¹⁰ Revitax 2007, side 4-5

¹¹ Revitax 2007, side 7

være en fordel ved fremtidig drift af denne. Overdragelse af virksomheden til familiemedlem eller medarbejder vil dog ikke nødvendigvis altid være den bedste løsning. Dette kan være tilfælde, hvor den nye ejer ikke har de fornødne lederevner. Dette vil der dog være mulighed for at ændre, såfremt generationsskiftet bliver planlagt i god tid. I sådanne tilfælde vil det være muligt enten at inddrage den nye ejer i ledelsen af virksomheden inden generationsskiftet gennemføres, at lade den nye ejer udvikle sig i en anden virksomhed inden overtagelsen eller at lade den nye ejer uddanne sig.

Virksomhedserhververen kan også være en tredjemand. Det kunne være en fordel at overdrage virksomheden til tredjemand, da denne har en anden indgangsvinkel til virksomheden og gennem nye ideer og iagttagelser, har større mulighed for at videreudvikle virksomheden. En tredjemand vil dog ikke have det indgående kendskab til virksomheden, hvilket indebærer, at der er risiko for at en del viden går tabt i forbindelse med overdragelse til tredjemand. For at forebygge dette kunne man vælge en model, hvor virksomhedsejeren nedtrapper sin aktivitet i virksomheden samtidig med, at virksomhedserhververen får større indblik i virksomhedens aktiviteter.

Uanset om salget af virksomheden sker til familiemedlem, medarbejder eller tredjemand skal der tages stilling til værdiansættelse af virksomheden, og hvordan købesummen skal finansieres. Normalt vil en virksomhedserhverver foretrække, at virksomheden overdrages inden for en overskuelig årrække. En overdragelse af virksomheden vil dog, særligt for et familiemedlem eller en medarbejder, være en stor økonomisk investering, der, for at skabe den fornødne likviditet, vil skulle strækkes ud over en længere periode.¹²

4.5 Delkonklusion

Formålet med dette kapitel har været at få et indblik i de overvejelser, man bør gøre sig inden et generationsskifte planlægges og gennemføres. Overvejelserne, der er fremhævet i dette kapitel, er af en generel karakter og er ikke nødvendigvis dækkende i alle situationer. Endvidere omhandler overvejelserne ikke det skattemæssige perspektiv, da dette behandles i det efterfølgende kapitel.

¹² Revitax 2007, side 5-6

Som det fremgår af kapitlet, er der flere forhold, der bør behandles, inden et eventuelt generationsskifte planlægges og gennemføres. Det er forhold både vedrørende virksomheden, virksomhedsejeren og virksomhedserhververen.

Virksomheden er det afgørende element ved gennemførelsen af et generationsskifte, da det er virksomhedens type og karakter, der er afgørende for om et generationsskifte er muligt og fornuftigt. Det er endvidere virksomheden, der gennem de fremtidige indtjeningsmuligheder danner grobund for eksistensgrundlaget for både den nuværende samt den kommende ejer. Man bør således foretage en analyse af såvel virksomheden, samfundet som virksomheden agerer i samt virksomhedens livscyklus. Disse analyser er med til at afgøre, hvorvidt virksomheden er moden til et generationsskifte, eller om virksomheden i stedet burde afvikles.

Et generationsskifte vil få store konsekvenser for virksomhedsejeren. Det er således vigtigt, at virksomhedsejeren inden planlægning og gennemførelse af et generationsskifte har gjort sig overvejelser omkring forventninger til fremtiden - både økonomisk samt ledelsesmæssigt. De fleste virksomhedsejere har svært ved at give virksomheden fra sig, da det er et livsværk for dem. I sådanne tilfælde vil det være fordelagtigt at få udarbejdet en plan over, hvordan generationsskiftet skal forløbe - om ejeren skal nedtrappe gradvist og dermed være med til at videregive sin viden omkring virksomheden, eller om ejeren skal overdrage ledelsen af virksomheden til den nye ejer med det samme. Virksomhedsejeren skal endvidere have gjort sig nogle tanker om hans forventninger til fremtiden og derigennem hans forventninger til finansieringen af generationsskiftet.

Det er vigtigt for gennemførelsen af et vellykket generationsskifte, at den rigtige virksomhedserhverver vælges. Der er både mulighed for at vælge et familiemedlem, en medarbejder eller en tredjemand. Det er af afgørende betydning, at virksomhedserhververen har de rette evner til at drive virksomheden og til at lede virksomhedens medarbejdere. Det er ikke altid, at den mest oplagte kandidat som virksomhedserhverver - typisk i form af et familiemedlem - vil være den bedste kandidat, da denne kan mangle såvel lysten som evnen til at drive virksomheden videre. Virksomhedsejeren bør derfor vælge virksomhedserhververen med omhu.

5 Generationsskiftemodeller

5.1 Indledning

Formålet med dette kapitel er at give et overblik over udvalgte generationsskiftemodeller, samt hvilken skattemæssig betydning disse modeller har for de involverede parter i generationsskiftet. Der er mange forskellige metoder til, hvordan et generationsskifte kan gennemføres. Nogle af metoderne kan anvendes selvstændigt, mens andre bliver benyttet i samspil med flere forskellige.

Ved generationsskifte vil der oftest være et ønske om, at gøre det muligt at overdrage virksomheden uden at skulle betale skat på samme tidspunkt. Dette vil være muligt ved anvendelse af reglerne om succession. De fleste af de i dette kapitel udvalgte generationsskiftemodeller tager udgangspunkt i princippet om skattemæssig succession.

Når der er mulighed for at adskille overdragelsestidspunktet fra beskatningstidspunktet, vil dette i de fleste tilfælde medføre, at den likviditet, der ellers skulle have været anvendt til betaling af skatten, nu kan forblive i virksomheden. Denne ”ekstra” likviditet er med til at fastholde virksomhedens kapitalberedskab og dermed give virksomheden øgede muligheder for at fastholde det forretningsmæssige grundlag.¹³

Ved gennemførelsen af et generationsskifte er der endvidere mulighed for at anvende nogle metoder, der er med til at slanke virksomhedens balance og dermed minimere værdien af virksomheden. Denne metode, kombineret med ovennævnte mulighed for at udskyde skattebetalingen, kan være en medførende faktor til, at et generationsskifte faktisk gennemføres. En virksomhed kan have oparbejdet en så stor værdi, at et generationsskifte ikke rent likviditetsmæssigt vil være realistisk, da overdragelsen vil kræve dels en stor skattebetaling og dels en væsentlig købesum for virksomheden. Med muligheden for at slanke en virksomheds balance og udskyde beskatningstidspunktet vil der således åbnes op for muligheden for at finansiere købet.

¹³ Halling-Overgaard 2007, side 16

De i dette kapitel anvendte generationsskiftemodeller er udvalgt ud fra det faktum, at det er de hyppigst anvendte. De fleste af modellerne bygger på successionsprincippet. Der vil som følge heraf blive givet en kort introduktion til successionsprincippet inden de enkelte generationsskiftemodeller gennemgås.

5.2 Successionsprincippet

Successionsprincippet omhandler i korte træk, at erhververen indtræder i overdragerens sted. Dette medfører, at erhververen overtager overdragerens anskaffelsessummer og anskaffelsestidspunkter. Ved erhververens fremtidige salg af de overtagne aktiver eller aktier skal denne således beskattes af avancen beregnet ud fra den anskaffelsessum, som overdrageren havde givet.

Der skelnes mellem succession ved overdragelse af aktiver og succession ved overdragelse af aktier. Overdragelse af aktiver kan bl.a. omfatte overdragelse af en personlig ejet virksomhed fra forældre til børn eller fra virksomhedsejeren til nære medarbejdere. Successionsreglerne for overdragelse af aktiver er reguleret i kildeskattelovens § 33C. Overdragelse af aktier kan bl.a. omfatte overdragelse af aktier/anparter i et aktie-/anpartsselskab fra forældre til børn eller fra hovedaktionær til nære medarbejdere. Successionsreglerne for overdragelse af aktier/anparter er reguleret i aktieavancebeskatningslovens §§ 34 og 35.

Som følge af vedtagelsen af lov nr. 532 af 17. juni 2008 (jf. gennemgangen i kapitel 6) er der sket væsentlige ændringer for bl.a. de ovenstående paragraffer i kildeskatteloven og aktieavancebeskatningsloven herunder de nedenfor anførte betingelser. Der henvises dels til gennemgangen i kapitel 6 og dels til gennemgangen i de nedenfor anførte afsnit, hvor successionsprincipper anvendes.

Der gælder nogle betingelser for anvendelse af successionsprincipperne for såvel aktier som aktiver. Disse betingelser vil i korte træk blive gennemgået i nærværende afsnit, men de vil gennemgå en yderligere behandling i de nedenfor anførte afsnit, hvor successionsprincipperne anvendes.

Betingelserne for anvendelse af succession kan deles op i to forhold - betingelser for erhververen og betingelser for virksomheden¹⁴.

5.2.1 Erhververen

Der kan som udgangspunkt kun ske overdragelse med succession, hvis erhververen er enten nært familiemedlem eller nær medarbejder. Med nært familiemedlem menes børn, børnebørn, søskende, søskendes børn og børnebørn. Adoptivforhold eller stedbarnsforhold sidestilles med naturligt slægtskabsforhold.¹⁵ Nære medarbejdere defineres som medarbejdere, der har været ansat i virksomheden på fuld tid i minimum 3 af de sidste 4 indkomstår. Medarbejderen skal endvidere være fuldtidsbeskæftiget på tidspunktet for overdragelsen.¹⁶

Det er endvidere et krav, at erhververen skal erhverve mindst 15 procent af stemmeværdien i selskabet. De aktier/anparter, der erhverves, skal anses som hovedaktionæraktier i selskabet. For at aktierne/anparterne kan anses som hovedaktionæraktier, skal overdrageren inden for de seneste 5 år inden overdragelsen have ejet mindst 25 procent af aktierne/anparterne eller have rådet over mere end 50 procent af stemmeværdien.¹⁷

Reglerne om succession gælder kun for personer, der er fuldt skattepligtige til Danmark jf. kildeskattelovens § 1 og aktieavancebeskatningslovens § 34, stk. 3. Dette medfører, at reglerne om succession ikke kan anvendes, hvis f.eks. børnene, der skal have overdraget virksomheden, bor i udlandet.

5.2.2 Virksomheden

For at der kan ske overdragelse af en virksomhed med succession, er det et krav, at virksomheden skal anses for en aktiv virksomhed. En aktiv virksomhed betegnes i dette tilfælde som en virksomhed, hvis aktivitet ikke i overvejende grad består i udlejning af fast ejendom eller besiddelse af kontanter, værdipapirer eller lignende. Bortforpagtning af

¹⁴ Med virksomheden menes i dette afsnit 5.2 både virksomheder i personligt regi og virksomheder i selskabsform

¹⁵ KSL § 33 C, stk. 1 og ABL § 34, stk. 1, nr. 1

¹⁶ KSL § 33 C, stk. 12 og ABL § 35, stk. 1

¹⁷ ABL § 34, stk. 1, nr. 2 og 3

landbrugs- og skovbrugsejendomme samt udlejning af næringsejendomme anses dog for aktiv virksomhed.¹⁸ Heraf følger, at udlejningsejendomme anses som værende passiv virksomhed og dermed ikke kan overdrages med succession.

Når der om aktiviteten defineres termen ”i overvejende grad” (jf. ovenfor) menes der, hvis mere end 75 procent af aktivernes handelsværdi er investeret i udlejningsejendomme, kontanter, værdipapirer eller lignende og hvis mere end 75 procent af virksomhedens indtægter stammer fra afkast af disse aktiver. Værdierne opgøres på overdragelsestidspunktet som gennemsnittet af de seneste 3 år forud for overdragelsen. Disse virksomheder defineres typisk som ”pengetanke”.¹⁹

5.3 A/B modellen

Der kommer løbende nye modeller inden for generationsskifteområdet. Den mest kendte af disse nye modeller er nok A/B modellen. Denne model blev prøvet ved Ligningsrådet i 2002, og der blev taget endelig stilling til denne ved offentliggørelsen af SKM2003.66.LR. I dette afsnit vil der blive givet en introduktion til modellen med fokus på betydningen for henholdsvis erhverver og overdrager med udgangspunkt i den oprindelige afgørelse fra Ligningsrådet.

A/B modellen omhandler i korte træk det forhold, at der indtræder en ny person i et selskab, samtidig med at aktiekapitalen i selskabet opdeles i A-aktier og B-aktier. Den indtrædende aktionær erhverver B-aktier, mens den oprindelige aktionær får tildelt A-aktierne. Til A-aktierne er der knyttet en forlods udbytteret, der medfører, at B-aktionæren ikke får udbytte, førend at A-aktionæren har fået udloddet udbytte svarende til den forlods udbytteret.²⁰ Når denne udbytteret er udnyttet fuldt ud, opløses aktieklasserne og den indtrædende aktionær (tidligere B-aktier) køber de tidligere A-aktier fra den oprindelige aktionær til en i forvejen fastsat pris. Modellen er bygget op i tre trin, der søges tydeliggjort nedenfor. Der er endvidere medtaget et afsnit til vurdering af størrelsen af den forlods udbytteret for A-aktionæren.

¹⁸ ABL § 34, stk. 1, nr. 4 og stk. 5 samt Ajour 2004, side 47

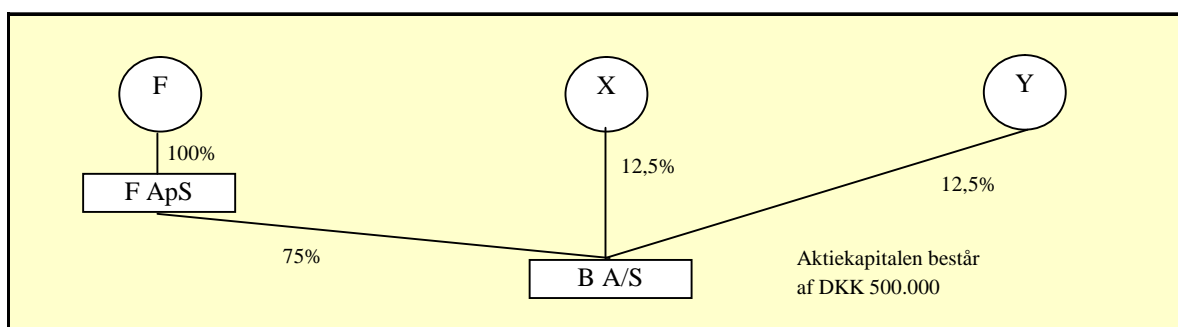
¹⁹ ABL § 34, stk. 6 samt Ajour 2004, side 47

²⁰ Halling-Overgaard 2007, side 18

5.3.1 Tilbagekøb af egne aktier

Modellen er anvendt, da man ønskede at gennemføre et generationsskifte af et selskab fra fader til søn, men sønnens likviditet ikke gjorde det muligt at købe faderen ud med det samme. Selskabet havde udover faderens anpartsselskab (F ApS) to andre aktionærer (X og Y), der var villige til at sælge deres aktier i selskabet. For at eksemplificere selskabsforholdet er der udarbejdet nedenstående figur.

Figur 5.3.1 Selskabsstruktur

Kilde: Egen tilvirkning samt inspiration fra SKM.2003.66.LR

Selskabet B A/S har ved ovenstående skitserede model en aktiekapital på DKK 500.000. De to aktionærer (X og Y) sælger deres aktier tilbage til selskabet, hvilket medfører en kapitalnedsættelse svarende til de tilbagekøbte aktier på DKK 125.000. Inden tilbagekøbet af aktier gennemføres, vil der blive ansøgt om dispensation efter ligningslovens § 16B. Salgsprisen for aktierne skal fastsættes ud fra en markedsværdi af aktierne.

5.3.2 Oprettelse af ny aktieklasse

Der foretages i selskabet B A/S en vedtægtsændring, således at de eksisterende aktier bliver A-aktier, og der gives mulighed for udstedelse af B-aktier. Af vedtægterne skal det fremgå, at A-aktierne har ret til forlods udbytte på et på forhånd fastsat beløb, og at klasseopdelingen på aktierne vil bortfalde, så snart A-aktierne har udnyttet sin forlods udbytteret.

Når aktier efter en vedtægtsændring vurderes at få en anden identitet, vil dette efter praksis sidestilles med afståelse af aktier. Dette gælder dog kun, såfremt

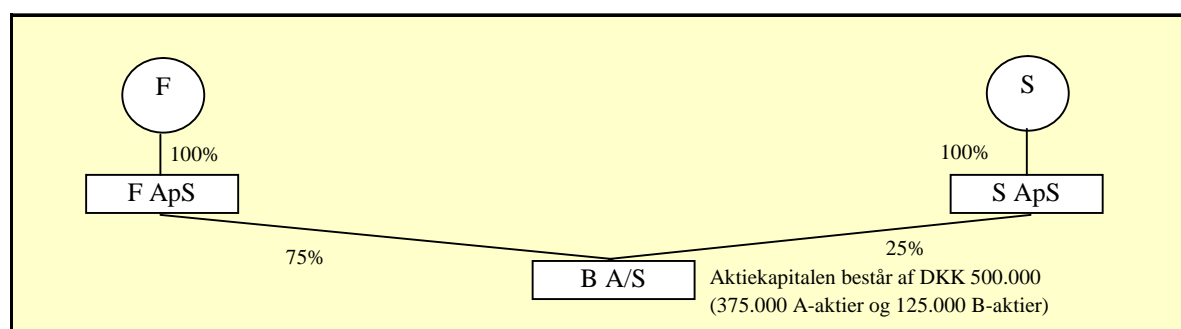
vedtægtsændringen medfører, at der sker en formueforskydning mellem selskabets aktionærer.²¹ I dette tilfælde sker der ikke en formueforskydning mellem selskabets aktionærer, da der på tidspunktet for vedtægtsændringen kun eksisterer én aktionær (F ApS). Det er således muligt i dette tilfælde, at ændre vedtægterne og herigennem aktieklasserne uden at der sker beskatning af aktierne for aktionæren.

Som det fremgår af SKM2003.66.LR kan vedtægtsændringen i selskabet beskrives som følger: ”Før vedtægtsændringen kan de kommende A-aktier sige at have ret til det fulde udbytte, da der ikke eksisterer andre aktier. Efter vedtægtsændringen har A-aktierne, fortsat ret til det fulde udbytte, dog kun indtil muligheden for at udstede B-aktier eventuelt benyttes, og derefter i alt er udloddet et bestemt beløb.”

5.3.3 Nytegning af aktier

Når selskabet har tilbagekøbt aktierne fra de tidligere aktionærer og ændret vedtægterne, så det er muligt at udstede B-aktier med andre udbytterettigheder, skal der ske en endelig tegning af B-aktier. Der tegnes B-aktier med samme andel om de tidligere opkøbte aktier, således at den samlede aktiekapital udgør DKK 500.000 fordelt på 75 procent A-aktier og 25 procent B-aktier. Det forudsættes, at sønnen forud for dette har stiftet et anpartsselskab (S ApS). Det er således S ApS, der erhverver de nytegnede B-aktier i B A/S. Dette er forsøgt eksemplificeret i nedenstående figur.

Figur 5.3.2 Selskabsstruktur efter nytegning af B-aktier

Kilde: Egen tilvirkning samt inspiration fra SKM2003.66.LR

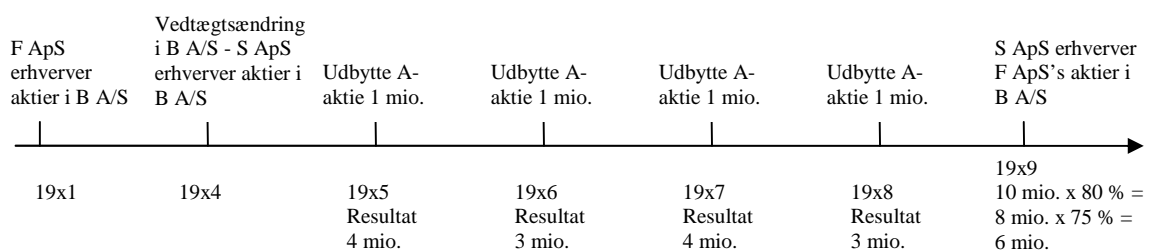
²¹ SKM2003.66.LR

Faderen har nu fået overdraget 25 procent af aktierne i selskabet til sønnen. Dette selskabsforhold fortsætter indtil faderen har fået udnyttet sin fulde udbytteret. Herefter kan sønnens selskab købe aktierne fra faderens selskab, således at sønnens selskab nu ejer B A/S 100 procent.

Der er en række forudsætninger, der skal være opfyldt før dette kan gennemføres. Der skal på tidspunktet for ændringen af vedtægterne udarbejdes en aktionæroverenskomst, der tydeliggør de forhold, der ligger til grund for aftalen. Det skal af denne overenskomst fremgå, hvor stort et udbytte A-aktierne er berettigede til, og hvordan værdien af selskabet opgøres ved et fremtidigt salg. Det kunne f.eks. være aftalt, at værdien af selskab fastsættes til 80 procent af summen af selskabets ordinære resultat efter skat de seneste 3 år forud for salget.²² Endvidere forudsættes det, at faderens selskab har ejet aktierne i mere end 3 år og er omfattet af aktieavancebeskatningslovens § 9 om almindelige aktier, således at fortjenesten ved salget er skattefrit.

Disse forudsætninger er forsøgt illustreret på nedenstående tidslinie. Af denne fremgår det, at F ApS har haft aktierne i B A/S i mere end 3 år på det tidspunkt, hvor S ApS erhverver aktierne i selskabet. Det fremgår endvidere, at der er blevet udbetalt forlods udbytte til A-aktierne i en periode på 4 år forud for den endelige overdragelse. Endvidere fremgår det, hvordan købesummen for F ApS's aktier i B A/S fastsættes.

Figur 5.3.3 Tidslinie til illustration af A/B modellen

Kilde: Egen tilvirkning samt inspiration fra SKM2008.600.SR

²² Eksemplet er udarbejdet efter inspiration fra SKM2008.600.SR

5.3.4 Beregning af forlods udbyttet

A/B modellens formål er at udskyde den indtrædende aktionærs betaling af aktieposten. Det beløb som A-aktionæren har forlods udbyttet til, er i princippet værdien af den indtrædende aktionærs aktiepost. Fastsættelsen af værdien af aktieposten kan gøres ud fra forskellige metoder. Værdiansættelsen kan f.eks. ske ud fra selskabets indre værdi, hvor værdien af aktierne er udtryk for selskabets egenkapital. I denne betragtning er der helt set bort fra goodwillberegning m.v..

Ligningsrådet har anvendt følgende formel til beregning af A-aktionærens forlods udbyttet:

$$(A-B):C = D$$

A er den samlede betaling for de udtrædende aktionærers samlede aktieposter, B er den samlede betaling for den indtrædende aktionærs tegning af aktier, C er den relevante aktieposts andel af alle aktier og D er den beløbsmæssige størrelse af det udbytte, der skal udloddes forud. Det er en forudsætning for denne formel, at den nye aktionær tegner procentmæssigt lige så stor andel af de samlede aktier, som de udtrædende aktionærer afstår.²³

Det skal bemærkes, at denne formel ikke tager højde for rente- og risikofaktoren for A-aktionæren. Det må forventes, at der vil være en risiko for, at A-aktionæren ikke kan få det forlods udbytte, som han er berettiget til som følge af f.eks. underskud i selskabet over en årrække. Denne risikofaktor har således betydning for kursen på A-aktierne. Endvidere bør det overvejes, hvorvidt der skal ske en renteregning af den fordel, den udskudte betaling giver.

Hvis denne formel (i sin enkle form uden rente- og risikofaktor) anvendes i det ovenfor anførte eksempel med selskabet B A/S, vil A være værdien af X og Y's aktier, B vil være værdien af S ApS's aktier og C vil være 25 procent (B-aktierne). Værdien af X og Y's aktier vil være handelsværdien, da handlen skal ske efter almindelige bestemmelser og ikke må favorisere særlige personer. Vi antager, at aktierne kan handles til kurs 1200, svarende til kr. 1,5 mio. S ApS har kun likviditet til at kunne købe aktierne til kurs 400,

²³ SKM2003.66.LR

svarende til kr. 0,5 mio. Forskellen på handelskurs og S ApS's kurs skal først udloddes i udbytte til A-aktionæren.

$(1.5 \text{ mio.} - 0,5 \text{ mio.}) : 25 \text{ procent} = 4 \text{ mio.}$

Handelsværdien af aktierne på tidspunktet for oprettelsen af B-aktierne og handelsværdien af selskabet på tidspunktet for den endelige overdragelse af aktier til sønnens selskab har, som det fremgår af ovenstående, stor betydning. Det er således vigtigt, at der foretages grundige beregninger til at underbygge disse værdier, således at skattemyndighederne ikke senere kan kræve værdierne ændret. Det kan anbefales at indhente en bindende forhåndsbesked, inden processen sættes i gang. Der skal især være særligt fokus på, at der ikke anvendes favorable værdier, der tilgodeser familie eller nær medarbejder, således at der bliver handlet med andre værdier end hvad en tredje mand ville skulle give.

5.3.5 Fordele og ulemper

Ved anvendelse af reglerne om forlods udbytteret i forbindelse med gennemførelsen af et generationsskifte, er der såvel nogle fordele som nogle ulemper forbundet hermed. Modellen anvendes i forbindelse med overdragelse af virksomhed i allerede eksisterende selskabsform. Såfremt selskabsformen ikke eksisterer, skal denne etableres førend modellen kan anvendes. Modellen kræver således god tidsmæssig planlægning.

En af fordelene ved modellen er, at erhververen har mulighed for at erhverve aktier i det overdragne selskab til en lavere værdi, mod at den oprindelige aktionær modtager forlods udbytte, indtil forskellen mellem handelsværdi og selskabets kapitalandel er udbetalt til den oprindelige aktionær. Dette er med til at lette overdragelsen og giver mulighed for, at erhververen kan indgå i selskabet, uden at denne nødvendigvis har hele den fornødne kapital til at tegne A-aktier.

En af ulemperne ved modellen er dog, at den kræver væsentlig planlægning og nøje overvejelser omkring fastlæggelsen af den forlods udbytteret til overdrageren, da der skal indgå såvel rente- som risikofaktor i beregningen. Det anbefales derfor, at indhente bindende ligningssvar inden denne model anvendes for at sikre de korrekte beregninger.

5.4 Overdragelse af personlig ejet virksomhed

Et generationsskifte kan både ske af en personlig ejet virksomhed og af et selskab. I dette kapitel vil der blive foretaget en gennemgang af muligheden for overdragelse af en personlig ejet virksomhed fra senior til junior.

Når der foretages en overdragelse af en virksomhed, sidestilles dette med et salg af virksomheden. Dette medfører, at den afstående part skal beskattes af gevinsten ved afståelsen af virksomheden. I mange tilfælde vil dette medføre en betragtelig skattebetaling, som den afstående part muligvis ikke har likviditeten til. For at kunne betale denne skat, vil den afstående part derfor eventuelt være tvunget til at optage et lån for at kunne betale denne skat.

Alene denne betragtning vil kunne afholde de fleste fra at skulle afhænde deres virksomhed og vil som følge heraf være fristet til at udskyde et eventuelt salg. Denne situation er ikke gavnlig - hverken for den nuværende ejer, medarbejderne i virksomheden (da det i yderste konsekvens kan betyde, at de mister deres arbejde), den mulige kommende ejer af virksomheden eller samfundet generelt.

Denne problemstilling har således ført til, at man fra myndighedernes side har åbnet mulighed for, at gennemføre et generationsskifte af en personlig ejet virksomhed ved brug af skattemæssig succession²⁴. Dette giver mulighed for, at der kan ske en overdragelse af virksomheden, uden at dette udløser nogen skattebetaling hos overdrageren på overdragelsestidspunktet. Der er dog nogle forhold, der skal være opfyldt før reglerne om skattemæssig succession kan anvendes.²⁵

Indledningsvist kan det nævnes, at reglerne om succession kun kan anvendes, hvis overdrager og erhverver er enige om, at virksomheden skal overdrages ved succession. Beslutningen skal senest meddeles til myndighederne ved indgivelse af overdragerens selvangivelse, jf. kildeskattelovens § 33C, stk. 7. Hvis beslutningen ikke meddeles til skattemyndighederne, vil overdragelsen blive anset for skattepligtig. Dette vil medføre, at overdrageren skal betale skat af den eventuelle fortjeneste, der måtte forekomme. Samtidig vil det for erhververen betyde, at aktiverne vil blive anset som anskaffet på

²⁴ Se endvidere kapitel 5.2 for yderligere gennemgang af successionsreglerne

tidspunktet for overdragelsen og til handelsværdien på tidspunktet for overdragelsen. Det har ingen betydning, om overdragerens selvangivelse indgives for sent, da det er den faktiske indgivelse, der er afgørende.²⁶

5.4.1 Personkredsen

Det er en begrænset kreds af personer, som kan anvende reglerne om skattemæssig succession ved overdragelse af personlig ejet virksomhed. Det fremgår af kildeskattelovens § 33C. Der kan således ske overdragelse til børn og børnebørn samt søskende og søskendes børn. Endvidere sidestilles adoptivforhold og stedbørnsforhold med disse. Der kan ligeledes ske overdragelse til ægtefæller jf. bestemmelserne i kildeskattelovens § 26A og § 26B. Det skal dog bemærkes, at det er en forudsætning for anvendelse af reglerne i kildeskattelovens § 33C, at overdragelsen sker i levende live.

Der er således mulighed for, at der kan ske overdragelse med skattemæssig succession i nedadgående forhold (børn/børnebørn) samt mellem søskende. Dog er det ikke muligt at anvende reglerne ved overdragelse i opadgående forhold (forældre/bedsteforældre). Hvis der f.eks. har været gennemført et generationsskifte fra fader til søn med anvendelse af reglerne om skattemæssig succession og det efterfølgende viser sig, at sønnen ikke kan føre virksomheden videre, men ønsker at sælge tilbage til faderen, vil dette udløse en betaling af den latente skat (som sønnen overtog fra faderen) hos sønnen.

Der er dog ikke mulighed for, at der kan ske overdragelse af en virksomhed med reglerne om skattemæssig succession fra svigerforældre til svigerbørn.²⁷

Endvidere er der skærpede regler, når det gælder overdragelse af virksomhed til en nær medarbejder. Medarbejderen skal opfylde en del betingelser, inden denne betragtes som nær medarbejder og dermed indgår under samme forudsætninger som personkredsen defineret i kildeskattelovens § 33C. En nær medarbejder er defineret som en medarbejder, som inden for de seneste 4 indkomstår har været fuldtidsbeskæftiget i sammenlagt mindst 3 år i den samme virksomhed. Når der medtages betegnelsen de seneste 4 indkomstår, menes der medarbejderens egne indkomstår og ikke virksomhedens indkomstår. Dette har

²⁵ Halling-Overgaard 2007, side 28-29

²⁶ Halling-Overgaard 2007, side 45

betydning i de tilfælde, hvor medarbejderen og den virksomhed, hvor vedkommende er ansat, ikke har sammenfaldende indkomår.²⁸

Medarbejderen skal endvidere være fuldtidsbeskæftiget på overdragelsestidspunktet. Det forhold, at virksomheden inden for den pågældende periode har skiftet ejer, betyder ikke i sig selv, at den nære medarbejder ikke kan anses for at have været fuldtidsbeskæftiget i virksomheden i sammenlagt 3 år inden for de seneste 4 indkomår. Ændringer i virksomhedens karakter eller omfang inden for perioden vil normalt ikke have betydning. Det er uden betydning, at den pågældende medarbejder i øvrigt er selvstændigt erhvervsdrivende i en anden virksomhed end den, hvori arbejdskravet skal opfyldes, og hvori der succederes.²⁹ Såfremt medarbejderen ikke opfylder disse krav, må overdragelsen i sådanne tilfælde ske som et almindeligt salg af virksomheden til tredje mand.

5.4.2 Virksomheden

Når der skal ske overdragelse af en virksomhed med succession, fremgår det direkte af bestemmelsen i kildeskattelovens § 33C, at der kan succederes i en virksomhed eller en andel heraf. Det er således en betingelse for succession, at hele virksomheden eller en ideel andel af virksomheden overtages. Der kan således ikke ske overdragelse efter reglerne om skattemæssig succession af enkeltstående aktiver, der ikke kan anses at udgøre en hel virksomhed.

Ved betegnelsen virksomhed anvendt i kildeskatteloven må det antages, at det overtagne betragtes som en erhvervmæssig virksomhed. Dette medfører, at der ikke kan ske overdragelse af et aktiv med succession, såfremt dette aktiv anvendes til private formål.³⁰

Overdragelse af virksomhed med succession kan jf. ovenstående ske ved overdragelse af en virksomhed eller en andel heraf. Der kan f.eks. være tale om en overdragelse af en personlig ejet virksomhed fra fader til søn, hvor faderen overdrager halvdelen af virksomheden til sønnen. Dette forhold vil blive betragtet som et interessentskab mellem

²⁷ Halling-Overgaard 2007, side 29

²⁸ KSL § 33C, stk. 12

²⁹ LV, 2008, E.I.7

³⁰ Halling-Overgaard 2007, side 30-31

fader og søn, hvor de hver ejer en ideel andel af virksomheden. Faderen kan ligeledes deltage i et interessentskab med andre deltagere, hvor han ejer en ideel andel af virksomheden. Denne ideelle andel kan faderen overdrage til sønnen ved anvendelse af reglerne om skattemæssig succession. Der er dog stadig en del usikkerhed omkring begrebet ideel andel, og hvornår dette forekommer. Dog kan der henvises til afgørelse TfS 2000 661 VLD, hvor begrebet bliver behandlet.³¹

De aktiver, der kan overdrages samlet eller som en ideel andel, er de aktiver i virksomheden, hvor fortjenesten ellers ville være beskattet ved virksomhedsafståelse. Der kan herefter nævnes følgende eksempler på virksomhedsaktiver, der kan overdrages med succession:

- Afskrivningsberettigede bygninger
- Maskiner, inventar og lignende driftsmidler
- Landbrugets husdyrbesætninger
- Fast ejendom, når overdrageren driver næring med køb og salg heraf
- Fast ejendom, hvor mere end halvdelen af ejendommen indgår i overdragerens eller overdragerens samlevende ægtefælles erhvervsvirksomhed
- Aktier og obligationer, når overdrageren driver næring med køb og salg
- Luftfartøjer
- Skibe
- Varelager, herunder landbrugets beholdninger³²

Man skal være særligt opmærksom, når der i virksomheden indgår en ejendom. Som det fremgår af ovenstående, er der mulighed for at overdrage med succession, såfremt mere end halvdelen af ejendommen indgår i overdragerens erhvervsvirksomhed eller når overdrageren driver næring med køb og salg af ejendomme. Hvis der er tale om udlejning af anden fast ejendom end fast ejendom, som benyttes til landbrug, gartneri, planteskole, frugtplantage eller skovbrug, jf. vurderingslovens § 33, stk. 1 eller 7, anses dette ikke i relation til kildeskattelovens § 33C for erhvervsvirksomhed, og reglerne om succession ved overdragelse kan således ikke benyttes.³³

³¹ Halling-Overgaard 2007, side 32-33

³² LV, 2008, E.I.7

³³ LV, 2008, E.I.7

Der er mulighed for, at overdrager og erhverver fra skatteobjekt til skatteobjekt i virksomheden kan beslutte, om erhververen skal succedere i skatteobjektet eller ej. Det er dog ikke muligt at beslutte, at erhververen kun skal succedere i én del af skatteobjektet og undlade at succedere i den øvrige del af skatteobjektet.³⁴

5.4.3 Skatteordninger

Der kan ikke ske succession i overdragerens henlæggelse til investeringsfonds eller etableringskonto. Såfremt overdrageren har ubenyttede midler fra disse, vil overdrageren blive efterbeskattet af disse henlæggelser i overensstemmelse med de almindelige regler vedrørende virksomhedsafståelse. Der er dog mulighed for, at erhververen kan anvende egne investeringsfonds- eller etableringskontomidler til forlods afskrivning på aktiver, der erhverves ved succession, jf. TfS 2005, 133 LR. I den nævnte afgørelse udtalte Ligningsrådet, at erhververens anskaffelsestidspunkt i relation til etableringskontoloven for de aktiver, der blev erhvervet ved succession, er det samme tidspunkt, som tidspunktet for erhvervelse af den i sagen omhandlede ejendom.³⁵

Det fremgår endvidere af kildeskattelovens § 33C, stk. 5, at erhververen kan overtage indestående på konto for opsparet overskud i virksomhedsordningen. Dette medfører, at overdrageren ikke vil skulle erlægge den latente skat vedrørende det opsparede overskud, men at denne skat kan overføres til erhververen. Dette betinger selvfølgelig, at overdrageren skal have anvendt virksomhedsordningen i året forud for overdragelsen, og at erhververen opfylder betingelserne i virksomhedsskattelovens afsnit II.

Det er endvidere en betingelse, at overdragelsen skal finde sted efter udløbet af sidste indkomstår. Dette betyder, at såfremt der er et sammenfald mellem indkomståret og kalenderåret, og erhververen skal kunne succedere i indestående på konto for opsparet overskud, skal overdragelsen ske pr. 1. januar.

Hvis der kun sker overdragelse af en ideel andel af virksomheden, er der ligeledes mulighed for at succedere i indestående på konto for opsparet overskud. Dette betinger dog, at der kan ske en opdeling af konto for opsparet overskud, således at det kun er den

³⁴ LV, 2008, E.I.7

³⁵ Halling-Overgaard 2007, side 36

andel af opsparet overskud vedrørende den ideelle andel af virksomheden, der succederes i.

Det er ikke en betingelse, at der skal ske overdragelse af indestående på konto for opsparet overskud ved succession. Bestemmelsen i kildeskattelovens § 33C, stk. 5 åbner blot mulighed herfor og gør det valgfrit. Det er således muligt at overdrage en virksomhed med succession, uden det er et krav, at der samtidig sker overdragelse af indestående på konto for opsparet overskud ved succession.³⁶

Anvender overdrageren kapitalafkastordningen, kan erhververen overtage indestående på konjunkturudligningskontoen ved udløbet af indkomståret forud for overdragelsen, såfremt overdragelsen finder sted dagen efter udløbet af dette indkomstår jf. kildeskattelovens § 33C, stk. 6. Reglerne er identiske med det ovenfor beskrevne omkring succession i konto for opsparet overskud, hvorfor der henvises dertil.³⁷

5.4.4 Finansiering

Der er flere måder, hvorpå der kan ske finansiering af en virksomhedsoverdragelse. Der er mulighed for, at erhververen betaler det fulde vederlag til overdrageren. Dette kan ske enten i form af en kontant betaling eller ved oprettelse af et gældsbev. Endvidere kan erhververen modtage virksomheden som en gave fra overdrageren. Endeligt er der ligeledes muligheden, der oftest anvendes inden for generationsskifter i familiekredse, at der anvendes en kombination, således at en del af virksomheden overdrages som gave mens den resterende del finansieres ved gældsbev eller kontant betaling.

Såfremt overdragelsen af virksomheden sker ved enten hel eller delvis gaveoverdragelse, vil dette have betydning for erhververen. Når der modtages en gave, skal der, hvis man er omfattet af personkredsen i boafgiftslovens § 22, betales en gaveafgift. Gaveafgiften udgør 15 procent af den del af gaven, der overstiger et grundbeløb på kr. 56.800 (2008-tal). Personkredsen i boafgiftsloven omfatter ikke søskende og søskendes børn. Hvis der

³⁶ Halling-Overgaard 2007, side 36-38

³⁷ LV, 2008, E.I.7

sker overdragelse til sådanne personer i form af gave, er de skattepligtige af værdien i henhold til statsskattelovens § 4, stk. 1.³⁸

Når overdragelsen af virksomheden sker ved enten hel eller delvis gaveoverdragelse, og der dermed enten skal betales gaveafgift eller svares skat af gaven, skal der ligeledes beregnes en passivpost, der reducerer værdien af gaven. Passivposten er et udtryk for den fremtidige forpligtelse, der påhviler erhververen, når den medførte latente skat forfalder til betaling. Det fremgår af kildeskattelovens § 33D, stk. 2, at eventuelle passivposter skal beregnes på baggrund af den lavest mulige skattepligtige fortjeneste, som ville være fremkommet, hvis overdrageren havde solgt aktivet på tidspunktet for overdragelsen. Bliver passivposten negativ, skal denne sættes til 0.

Det skal dog præciseres, at det kun er i tilfælde, hvor overdragelsen af virksomheden ved skattemæssig succession sker ved hel eller delvis gaveoverdragelse, at der skal beregnes passivposter. Hvis overdragelsen sker alene ved kontant vederlag eller finansiering ved gældsbevilling, er der ikke mulighed for at beregne passivposter.

Passivposter beregnes som 30 procent af den skattepligtige fortjeneste, der ville være fremkommet ved almindeligt salg. Hvis der er tale om salg af aktiver, der udløser beskatning som aktieindkomst, vil passivposten opgøres som 20 procent af den beregnede avance. Hvis erhververen overtager overdragerens konto for opsparet overskud i virksomhedsordningen eller konjunkturudligningskontoen i kapitalafkastordningen, skal der også beregnes en passivpost af den i disse tilfælde latente skat. Her beregnes passivposten med følgende procentsatser:

- 9 procent for overskud opsparet i indkomståret 1991 (kun VSO)
- 12 procent for overskud opsparet i indkomstårene 1992-1998
- 13,5 procent for overskud opsparet i indkomståret 1999-2000
- 15 procent for overskud opsparet i indkomståret 2001-2004
- 16,5 procent for overskud opsparet i indkomståret 2005 og senere³⁹

Når der sker overdragelse af en virksomhed er der særligt fokus på værdiansættelsen af aktiverne, der indgår i virksomheden. Denne værdiansættelse er grundlaget for hele

³⁸ Halling-Overgaard 2007, side 45-47

overdragelsen, og således også for beregningen af passivposter. Skattemyndighederne vil have særligt fokus på, om de anvendte værdier er korrekte. Dette gælder især, hvis det drejer sig om en overdragelse mellem forældre og børn, da familien kunne have interesse i at overdrage virksomheden til en lavere værdi end virksomheden reelt repræsenterer.

Ved en virksomhedsoverdragelse mellem interesseforbundne parter skal der grundlæggende ske en værdiansættelse af virksomhedens aktiver til handelsværdier - det vil sige aktivernes værdi i handel og vandel. Hovedprincippet i dette indebærer, at handlen skal ske på samme vilkår, som hvis der var tale om en overdragelse mellem ikke interesseforbundne parter.

Det kan, især ved mindre familieejede virksomheder, være svært at vurdere handelsværdien af de enkelte aktiver - dette gælder også ved værdiansættelse af goodwill. Skattemyndighederne har derfor udarbejdet nogle retningslinjer til fastsættelse af handelsværdier. Disse retningslinjer (værdiansættelsescirkulærer) omfatter cirkulære nr. 185 af 17. november 1982 (værdiansættelse af aktiver og passiver i dødsboer m.v. og ved gaveafgiftsberegning), TS-cirkulære nr. 5 af 15. marts 2000 (værdiansættelse af fast ejendom ved overdragelse mellem interesseforbundne parter) og TS-cirkulære nr. 9 af 28. marts 2000 (værdiansættelse af aktier og anparter).⁴⁰

Værdiansættelsescirkulærene vil ikke blive behandlet nærmere i nærværende afhandling, da de i sig selv er af særlig omfattende karakter. Der henvises til problemafgrænsningen i kapitel 2.

5.4.5 Løbende overdragelse af virksomhed

Overdragelse af en erhvervsvirksomhed til en nær medarbejder eller et andet individ inden for personkredsen jf. tidligere afsnit, kan sagtens forekomme at ske i flere omgange over en kortere årrække. Der er særlige forhold, man skal være opmærksom på, når overdragelsen sker til en nær medarbejder. Når en person, der har været ansat i en virksomhed, overtager en andel af en virksomhed, kan vedkommende ikke længere anses for at være en nær medarbejder i virksomheden. Den tidligere medarbejder vil i stedet

³⁹ Halling-Overgaard 2007, side 47-49

⁴⁰ Halling-Overgaard 2007, side 49-51

blive anset for at være selvstændigt erhvervsdrivende, for så vidt angår den overtagne del af den samlede virksomhed.

Reglerne om overdragelse med succession finder derfor også anvendelse ved overdragelse af en erhvervsvirksomhed over en kortere årrække eller ved overdragelse af en andel af en virksomhed til en tidligere medarbejder. Der er dog en række betingelser, der skal være opfyldt før dette er muligt. Disse er følgende:

- overdragelsen sker senest 5 år efter, at den tidligere medarbejder første gang erhvervede en andel af virksomheden, og
- den tidligere medarbejder i sammenlagt mindst 3 år inden for de 4 seneste indkomstår forud for den første erhvervelse af en andel af virksomheden var fuldtidsbeskæftiget i virksomheden.⁴¹

Hvis der sker overdragelse af en virksomhed ved flere på hinanden følgende deloverdragelser mellem de samme personer, skal man ved hver deloverdragelse tage selvstændig stilling til succession. Dette gælder, uanset hvad der blev besluttet ved forrige deloverdragelse. Det er således muligt at foretage enkelte deloverdragelser med succession, uden at nødvendigvis alle deloverdragelser skal ske ved skattemæssig succession. Hvis en virksomhed samtidig overdrages til flere erhververe, er der mulighed for, at hver enkelt erhverver (sammen med overdrageren) kan vælge succession uafhængigt af de øvrige erhververe.⁴²

Muligheden for at strække en virksomhedsoverdragelse ud over en længere periode, vil alt andet lige få betydning for finansieringen af virksomhedsoverdragelsen. Dette kan betyde, at en virksomhedsoverdragelse, der ellers ikke vil være mulig pga. en stor købesum, nu vil kunne gennemføres, da erhververen har mulighed for at fordele betalingen over en længere årrække. Samtidig vil det også give overdrageren mulighed for at nedtrappe sin deltagelse i virksomheden og give erhververen en ”oplæring” i virksomheden, inden denne endeligt overdrages.

⁴¹ LV, 2008, E.I.7

⁴² LV, 2008, E.I.7

5.4.6 Overdragelse til medarbejdere

Overdragelse af en personligt ejet virksomhed til nære medarbejdere er underlagt særlige regler. Disse er gennemgået i henholdsvis kapitel 5.4.4 og 5.4.5, hvorfor der henvises hertil.

5.4.7 Fordele og ulemper

Denne model for gennemførelse af et generationsskifte indeholder både fordele og ulemper for såvel overdrager som erhverver. Af fordele kan bl.a. nævnes, at virksomhedsoverdragelse med succession ikke umiddelbart udløser nogen beskatning, da erhverver indtræder i overdragers skattemæssige stilling. Dette er ikke blot muligt ved overdragelse til nære familiemedlemmer, men også ved overdragelse til nær medarbejder.

Der er endvidere mulighed for at overdrage virksomheden helt eller delvist som gave, hvilket indebærer, at der blot skal betales gaveafgift på 15 procent af købesummen reduceret for passivposter. Dette medfører dog også en ulempe, da gaveafgiften skal erlægges i forbindelse med overtagelsen og dermed kræver likviditet fra erhververs side.

Der er endvidere den fordel, at virksomhedsoverdragelsen kan foregå over en længere periode, hvilket medfører, at overdrageren har mulighed for gradvist at trappe ned, mens erfaringer om virksomheden kan gives videre til erhververen i forløbet. Erhververen har ved en løbende overdragelse af virksomheden ligeledes mulighed for at fordele omkostninger til finansiering af købet over tid, hvilket letter likviditetspresset i starten.

For at et generationsskifte ved virksomhedsoverdragelse med succession skal forløbe godt og ende succesfuldt, kræver det et tæt samarbejde mellem overdrager og erhverver - særligt ved løbende overdragelse af virksomheden.

5.5 Virksomhedsomdannelse

Dette kapitel vil fokusere på virksomhedsomdannelse i relation til generationsskifte. Der kan ske omdannelse af en personlig ejet virksomhed til selskab ved enten en skattepligtig eller skattefri virksomhedsomdannelse.

Der kan være flere årsager til, at man vælger at omdanne sin personligt ejede virksomhed til et selskab. Det kan f.eks. være et ønske om at sikre sine private aktiver, da der i et selskab kun hæftes for den indskudte selskabskapital, mens der i en personlig ejet virksomhed hæftes for hele virksomheden. Omdannelsen kan, som det vil være tilfældet her, også ske for at forberede et kommende generationsskifte. Dette kan skyldes, at der er andre regler for overdragelse af et selskab end ved overdragelse af en personlig ejet virksomhed - særligt hvis overdragelsen sker til nær medarbejder eller tredje mand.⁴³

Da dette kapitel fokuserer på virksomhedsomdannelse i forbindelse med generationsskifte, vil der først blive foretaget en gennemgang af reglerne for virksomhedsomdannelse - både skattefri og skattepligtig. Herefter vil der blive taget stilling til, hvorledes generationsskiftet af det nye selskab kan gennemføres.

5.5.1 Skattepligtig virksomhedsomdannelse

Når der sker en skattepligtig virksomhedsomdannelse ved indskud af en personligt ejet virksomhed i et aktie- eller anpartsselskab, sker der en overgang af ejendomsretten af virksomhedens aktiver og passiver til det nye selskab. Den hidtidige ejer vil få vederlaget for virksomheden i form af aktier eller anparter i det nystiftede selskab.

Overdragelsen af virksomheden vil som udgangspunkt udløse en beskatning hos overdrageren af den avance, der opstår, som følge af forskelle i anskaffelsessummer og handelsværdien på overdragelsestidspunktet. Den hidtidige ejer vil således blive personligt beskattet af den eventuelle gevinst, der måtte fremkomme ved salg af virksomheden til et nystiftet selskab, mens det også vil være muligt at fratække et eventuelt tab. Dette indebærer, at den handelsværdi, som overdrageren bliver beskattet af, ligeledes vil være den værdi, som det nystiftede selskab anses at have anskaffet aktiverne og passiverne til.

Der er forskellige metoder til, hvordan de faktiske anskaffelses- og afståelsesværdier skal omregnes. Dette kan kort beskrives ved, at anskaffelses- og afståelsessum for goodwill

⁴³ Halling-Overgaard 2007, side 87

m.v. skal omregnes til kontantværdi, mens anskaffelses- og afståelsessum for afskrivningsberettigede maskiner og inventar m.v. kontantomregnes.⁴⁴

Et generationsskifte af en personlig ejet virksomhed ved omdannelse til selskab og herefter overdragelse af selskabet til næste generation, vil typisk ikke ske ved en skattepligtig virksomhedsomdannelse. Dette skyldes, at en skattepligtig virksomhedsomdannelse oftest vil udløse en betragtelig skattebetaling og dermed kræve, at overdrageren skal fremskaffe en del likviditet til betaling heraf. Derfor vil mange, der overvejer en virksomhedsomdannelse i forbindelse med generationsskifte, vælge at udskyde skattebetaling til et senere tidspunkt ved anvendelse af reglerne om skattefri virksomhedsomdannelse. Det kan dog være en fordel at anvende reglerne om skattepligtig virksomhedsomdannelse, hvis der kun er tale om en ubetydelig beskatning eller såfremt der opstår et tab, som kan fradrages i personens skattepligtige indkomst.⁴⁵ Da dette er tilfældet, vil der ikke blive analyseret yderligere på reglerne om skattepligtig virksomhedsomdannelse. Fokus vil i stedet blive lagt på reglerne om skattefri virksomhedsomdannelse.

5.5.2 Skattefri virksomhedsomdannelse

Som det er beskrevet i ovenstående afsnit, vil en virksomhedsomdannelse som hovedregel blive betragtet som et salg af virksomheden med dertil hørende avancebeskatning for overdrageren. Dette medfører oftest en betragtelig skattebetaling for overdrageren, som ikke nødvendigvis har den frie likviditet til at betale denne.

For at undgå denne situation har man ved indførelsen af virksomhedsomdannelsesloven åbnet mulighed for at gennemføre en skattefri virksomhedsomdannelse. Dette indebærer i princippet, at det nystiftede selskab succederer i værdierne fra den personligt ejede virksomhed. Omdannelsen til selskab vil således ikke udløse en beskatning af overdrageren men blot medføre, at den latente skattebetaling overføres til selskabet.

Overdrageren vil som udgangspunkt modtage betaling for sin virksomhed i form af aktier eller anparter i selskabet. Overdrageren vil således først blive endeligt beskattet på det

⁴⁴ LV, 2008, E.H.1

⁴⁵ Halling-Overgaard 2007, side 88

tidspunkt, hvor overdrageren afstår sine aktier eller anparter i selskabet, eller når selskabet opløses.⁴⁶

Det er kun virksomheder, der er drevet som personligt ejede virksomheder, der kan anvende reglerne om skattefri virksomhedsomdannelse. Dette omfatter enkeltmandsvirksomheder samt visse interessent- og kommanditselskaber. Det er dog ikke muligt at anvende reglerne om skattefri virksomhedsomdannelse, såfremt en eller flere af interessenterne ikke er en fysisk person men f.eks. et selskab. Det er således ikke muligt at anvende reglerne om skattefri virksomhedsomdannelse, hvis der på nogen måde er et selskab i den eksisterende ejerkreds.⁴⁷

Omdannelsen kan ske enten til et nystiftet selskab eller til et selskab, som allerede er registreret på tidspunktet for omdannelsen. Såfremt overdragelsen sker til et eksisterende selskab, er dette dog betinget af følgende forhold:

- at selskabet er stiftet senest på omdannelsesdatoen
- at selskabet ikke forud for tidspunktet, hvor omdannelsen finder sted, har drevet erhvervmæssig virksomhed, og
- at hele selskabets egenkapital fra stiftelsen har henstået som et ubehæftet kontant indestående i et pengeinstitut⁴⁸

Det er således en forudsætning, at selskabet fra stiftelsen indtil omdannelsen har været uden anden aktivitet end forrentning af indskudskapitalen. Dette betegnes også som et skuffeselskab. Det er endvidere en forudsætning for omdannelse, at ejeren af den personligt ejede virksomhed på overdragelsestidspunktet ejer hele aktie- eller anpartskapitalen i selskabet.

Ovenstående var en bestemmelse af reglerne for det modtagende selskab. Der er endvidere en række betingelser, der skal være opfyldt, før reglerne om skattefri virksomhedsomdannelse kan anvendes. Disse er som følger:

- Overdrageren af virksomheden skal være fuldt skattepligtig til Danmark
- Alle aktiver og passiver i virksomheden skal overdrages til selskabet

⁴⁶ Halling-Overgaard 2007, side 93

⁴⁷ Halling-Overgaard 2007, side 96

⁴⁸ LV, 2008, E.H.2

- Hele vederlaget for overdragelsen skal erlægges i aktier eller anparter i selskabet
- Pålydende af aktier eller anparter, der ydes som vederlag for virksomheden, skal svare til den samlede aktie- eller anparts kapital i selskabet
- Aktiernes eller anparternes anskaffelsessum må ikke være negativ
- Omdannelsen skal finde sted senest 6 måneder efter omdannelsesdatoen
- Udskudt skat skal hensættes i den ved omdannelsen udarbejdede åbningsbalance⁴⁹

Alle ovenstående betingelser skal være opfyldt, før det er muligt at benytte reglerne om skattefri virksomhedsomdannelse. Såfremt skattemyndighederne ikke anser en eller flere af betingelserne for at være opfyldt, vil der blive nægtet anvendelse af reglerne om skattefri virksomhedsomdannelse, og omdannelsen vil udløse beskatning som ved en almindelig afståelse af virksomheden. Det vil derfor være i overdragerens interesse på forhånd at sikre sig, at alle betingelser er opfyldt. Dette gøres bedst ved at indhente et bindende ligningssvar.⁵⁰

Omdannelsen af virksomheden skal ske på den dag, der følger efter statusdagen for det sidste årsregnskab i den personligt ejede virksomhed (omdannelsesdatoen). Der kan ikke dispenseres herfra. Reglen er en følge af princippet om skattemæssig succession. Selskabets første regnskabsperiode skal udgøre 12 måneder og starter fra omdannelsesdatoen.

5.5.3 Virksomhedsomdannelse i relation til generationsskifte

Når der er sket en omdannelse fra personlig ejet virksomhed til selskab, kan der ske overdragelse af aktierne eller anparterne i virksomheden. Overdragelsen kan ske til familie eller nære medarbejdere.

Overdragelsen sker i form af, at overdrageren sælger sine aktier eller anparter til erhververen ved anvendelse af reglerne om skattemæssig succession. Der er forskellige forhold, der skal være opfyldt, før reglerne om skattemæssig succession ved overdragelse af aktier eller anparter kan anvendes. Der henvises til kapitel 5.6, der beskriver de særlige forhold, man skal være opmærksom på ved overdragelse af aktier eller anparter.

⁴⁹ LV, 2008, E.H.2.1

⁵⁰ Halling-Overgaard 2007, side 95-96

5.5.4 Fordele og ulemper

Denne model til forberedelse af gennemførelse af et generationsskifte indeholder både fordele og ulemper for såvel overdrager som erhverver. Af fordele kan bl.a. nævnes, at der er mulighed for skattefri virksomhedsomdannelse. Dette er en fordel for ejeren af den personlige virksomhed, da omdannelsen ikke udløser nogen beskatning. Beskatningen udløses først på det tidspunkt, hvor ejeren afhænder sine aktier eller anparter i det nye selskab, eller når selskabet opløses.

Anvendelsen af den skattefri virksomhedsomdannelse kan sikres, hvis der på forhånd indhentes et bindende ligningssvar, hvis der på nogen måde er tvivl omkring muligheden for anvendelse af reglerne. Endvidere må det fremhæves, at anvendelse af reglerne om virksomhedsomdannelse i relation til gennemførelse af et generationsskifte kræver en god tidsmæssig planlægning. Selve omdannelsen af virksomheden skal gennemføres, inden det egentlige generationsskifte ved overdragelse af aktier eller anparter i selskabet kan gennemføres.

5.6 Salg af aktier

Det følgende kapitel vil beskæftige sig med muligheden for salg af aktier eller anparter i et selskab i forbindelse med gennemførelse af et generationsskifte. Kapitlet vil fokusere på de muligheder, der er for salg af aktier eller anparter til såvel familie som til nære medarbejdere. Da der anvendes de samme regler for aktier og anparter,⁵¹ vil der for enkelthedsens skyld kun anvendes betegnelsen aktier i nærværende kapitel.

Når der foretages et almindeligt salg af aktier, vil dette medføre, at den afstående part bliver beskattet af gevinsten ved afståelsen af aktierne eller har mulighed for at fratække et eventuelt tab⁵². Gevinsten, der skal beskattes ved salget af aktierne, vil i mange tilfælde være af et sådant beløb, at dette medfører en betragtelig skattebetaling, som den afstående part muligvis ikke har likviditeten til. For at kunne betale denne skat vil den afstående part derfor eventuelt være tvunget til at optage et lån.

⁵¹ ABL § 1, stk. 2

⁵² Der kan kun succederes, hvis der konstateres en avance jf. ABL § 34, stk. 4 jf. KSL § 33C, stk. 3

Som det var tilfældet i foregående kapitel vedrørende overdragelse af personligt ejet virksomhed, vil denne situation ved salg af aktier, der medfører en betragtelig skattebetaling, ikke være fordelagtigt for aktionæren. Dette kunne få aktionæren til at udskyde salget af selskabet til et senere tidspunkt, der vil være likviditetsmæssigt fordelagtigt for aktionæren, men ikke nødvendigvis vil være fordelagtigt for selskabet.

Denne problemstilling har således ført til, at man fra myndighedernes side har givet mulighed for at gennemføre et salg af et selskab som led i et generationsskifte ved brug af skattemæssig succession⁵³. Dette giver mulighed for, at der kan ske et salg af selskabet, uden at dette udløser nogen skattebetaling hos overdrageren på overdragelsestidspunktet. Der er dog nogle forhold, der skal være opfyldt før reglerne om skattemæssig succession kan anvendes.

Indledningsvist kan det nævnes, at reglerne om succession kun kan anvendes, hvis overdrager og erhverver er enige om, at aktierne skal overdrages ved succession. Beslutningen skal senest meddeles til myndighederne ved indgivelse af overdragerens selvangivelse, jf. aktieavancebeskatningslovens § 34, stk. 4. Hvis beslutningen ikke meddeles til skattemyndighederne vil overdragelsen blive anset for skattepligtig. Dette vil medføre, at overdrageren skal betale skat af den eventuelle fortjeneste, der måtte forekomme. Samtidig vil det for erhververen betyde, at aktierne vil blive anset som anskaffet på tidspunktet for overdragelsen og til handelsværdien på tidspunktet for overdragelsen. Det har ingen betydning, om overdragerens selvangivelse indgives for sent, da det er den faktiske indgivelse, der er afgørende.⁵⁴

5.6.1 Personkredsen

Som det er tilfældet ved reglerne om overdragelse af personlig ejet virksomhed med succession, er det også her kun en begrænset kreds af personer, som kan anvende reglerne om skattemæssig succession ved salg af aktier. Det fremgår af aktieavancebeskatningsloven § 34, stk. 1. Der kan ske overdragelse til børn og børnebørn samt søskende og søskendes børn. Endvidere sidestilles adoptivforhold og

⁵³ Se endvidere kapitel 5.2 for yderligere gennemgang af successionsreglerne

⁵⁴ Halling-Overgaard 2007, side 64-65

stedbørnsforhold med disse. Det skal dog bemærkes, at det er en forudsætning for anvendelse af reglerne i aktieavancebeskatningslovens § 34, at overdragelsen sker i levende live.

Der er således mulighed for, at der kan ske salg af aktier med skattemæssig succession i nedadgående forhold (børn/børnebørn) samt mellem søskende. Dog er det ikke muligt at anvende reglerne ved salg af aktier i opadgående forhold (forældre/bedsteforældre). Hvis der f.eks. har været gennemført et generationsskifte fra fader til søn ved salg af aktier med anvendelse af reglerne om skattemæssig succession, og det efterfølgende viser sig, at sønnen ikke kan føre selskabet videre men ønsker at sælge tilbage til faderen, vil dette udløse en betaling af den latente skat (som sønnen overtog fra faderen) hos sønnen.⁵⁵

Endvidere er der skærpede regler, når det gælder salg af aktier til en nær medarbejder. Medarbejderen skal opfylde en del betingelser, inden denne betragtes som nær medarbejder og dermed indgår under samme forudsætninger som personkredsen defineret i aktieavancebeskatningslovens § 34 jf. aktieavancebeskatningslovens § 35. En nær medarbejder er defineret som en medarbejder, som inden for de seneste 4 indkomstår har været fuldtidsbeskæftiget i sammenlagt mindst 3 år i det samme selskab. Når der medtages betegnelsen de seneste 4 indkomstår menes der medarbejderens egne indkomstår og ikke selskabets indkomstår. Dette har betydning i de tilfælde, hvor medarbejderen og det selskab, hvor vedkommende er ansat, ikke har sammenfaldende indkomstår.⁵⁶

Medarbejderen skal endvidere være fuldtidsbeskæftiget på overdragelsestidspunktet. Det forhold, at selskabet inden for den pågældende periode har skiftet ejer, betyder ikke i sig selv, at den nære medarbejder ikke kan anses for at have været fuldtidsbeskæftiget i selskabet i sammenlagt 3 år inden for de seneste 4 indkomstår. Såfremt aktierne i selskabet er modtaget af overdrageren ved spaltning, aktieombytning eller tilførsel af aktiver inden for de seneste 4 indkomstår, kan fuldtidsbeskæftigelse i det indskydende eller erhvervede selskab medregnes ved opgørelsen af fuldtidsbeskæftigelse. Hvis selskabet er etableret ved omdannelse af en personligt ejet virksomhed inden for de

⁵⁵ Halling-Overgaard 2007, side 56

⁵⁶ LV, 2008, S.G.17

seneste 4 indkomstår, kan fuldtidsbeskæftigelse i denne virksomhed medregnes ved opgørelsen af fuldtidsbeskæftigelsen.⁵⁷

Såfremt medarbejderen ikke opfylder disse krav, må overdragelsen i sådanne tilfælde ske som et almindeligt salg af aktier til tredje mand.

5.6.2 Selskabet

Når der skal ske overdragelse af aktier med succession fremgår det direkte af bestemmelsen i aktieavancebeskatningslovens § 34, stk. 1, at overdrageren skal være hovedaktionær, før reglerne kan anvendes. Reglerne for bestemmelse af hovedaktionæraktier fremgår af aktieavancebeskatningslovens § 4. Heraf fremgår det, at hovedaktionæraktier anses som aktier eller anparter, der ejes af skattepligtige, der ejer eller på noget tidspunkt inden for de seneste 5 år har ejet 25 procent eller mere af aktiekapitalen, eller som råder eller i den ovennævnte periode har rådet over mere end 50 procent af stemmевærdien.

Hvis aktierne er erhvervet i forbindelse med omdannelsen af en personligt ejet virksomhed efter lov om skattefri virksomhedsomdannelse, anses aktierne for hovedaktionæraktier, såfremt den skattepligtige på noget tidspunkt inden for de seneste 10 år har ejet aktier svarende til 25 procent eller mere af aktiekapitalen ved omdannelsen eller rådet over mere end 50 procent af stemmевærdien. Ved opgørelsen af aktiekapitalen i et selskab bortses fra selskabets beholdning af egne aktier.⁵⁸

Ovenstående gælder ved definition af hovedaktionæraktier. Med i de anførte procenter, skal dog også medtages aktier, der tilhører eller har tilhørt ægtefælle, forældre og bedsteforældre samt børn og børnebørn og disses ægtefæller (eller dødsboer). Der medtages også aktier, som tilhører eller har tilhørt selskaber, fonde m.v., hvor personkredsen har eller har haft bestemmende indflydelse - enten ved aktiebesiddelse, vedtægtsbestemmelse, aftale eller fælles ledelse.⁵⁹

⁵⁷ ABL § 35, stk. 1-3

⁵⁸ ABL, § 4

⁵⁹ Halling-Overgaard 2007, side 57

Som det fremgår af ovenstående kan overdragelsen af aktier med succession kun finde sted til de definerede personer i personkredsen, samt såfremt der er tale om hovedaktionæraktier. Det er endvidere en betingelse for overdragelse af aktier med succession, at den enkelte overdragelse udgør mindst 15 procent af stemmевærdien i selskabet. Det fremhæves, at det er stemmевærdien og ikke andelen af aktiekapitalen, der er afgørende for, om overdragelsen opfylder kravet.

Det skal i forbindelse med kravet om 15 procent af stemmевærdien bemærkes, at overdragelse til flere personer i sameje betragtes sammenhængende som en enkelt overdragelse. Såfremt overdragelsen af aktierne sker ved gaver ydet fra ægtefæller til børn, anses ægtefællerne for to selvstændige gavegivere. De skal således hver især kunne opfylde kravet om 15 procent andel af stemmевærdien i selskabet.⁶⁰

Der er dog bestemte typer af aktier, hvor reglerne om overdragelse af aktier med succession kan anvendes, uden betingelserne om stemmевærdien samt hovedaktionæraktier skal være opfyldt. Disse aktier omfatter aktier i medfør af aktieavancebeskatningslovens § 18 (andele i andelsforeninger) og aktier i medfør af aktieavancebeskatningslovens § 17 (næringsaktier). Dette gælder for disse typer af aktier, uanset om selskabet eller foreningen kan karakteriseres som en pengetank. Definitionen af en pengetank fremgår af aktieavancebeskatningslovens § 34, stk. 1, nr. 4, som følger:

- *Der er tale om aktier i et selskab m.v., hvis virksomhed ikke i overvejende grad består af udlejning af fast ejendom eller besiddelse af kontanter, værdipapirer el.lign., jf. stk. 6. Bortforpagtning af fast ejendom, som benyttes til landbrug, gartneri, planteskole, frugtplantage eller skovbrug, jf. vurderingslovens § 33, stk. 1 eller 7, anses i denne forbindelse ikke som udlejning af fast ejendom.⁶¹*

Den sidste betingelse, der skal være opfyldt, før reglerne om succession ved overdragelse af aktier kan anvendes, er defineret i aktieavancebeskatningslovens § 34, stk. 1, nr. 4. Heraf fremgår det, at ikke er muligt at succedere, såfremt aktierne vedrører et selskab, hvis virksomhed i overvejende grad består i udlejning af fast ejendom, ejerskab af kontanter, værdipapirer eller lignende. Dette er en væsentlig begrænsning i reglerne om

⁶⁰ LV, 2008, S.G.17

⁶¹ ABL § 34, stk. 1, nr. 4

overdragelse af aktier med succession, da der således ikke kan overdrages aktier med succession, såfremt selskabets væsentligste aktivitet består i udlejning af fast ejendom. Dette hænger dog sammen med reglerne i kildeskattelovens § 33C, hvor det ej heller er muligt for en virksomhedsejer at overdrage virksomheden med succession, såfremt denne primært består i udlejning af fast ejendom, da den ikke anses som erhvervsmæssig virksomhed.

Vurderingen af hvorvidt selskabets aktivitet i overvejende grad falder ind under bestemmelserne jf. ovenfor er defineret i aktieavancebeskatningslovens § 34, stk. 6. Det vurderes, at selskabets virksomhed i væsentligt omfang omfatter aktiviteter som nævnt i stk. 1, nr. 4, såfremt:

- mindst 75 procent af selskabets indtægter, opgjort som gennemsnittet af de seneste 3 regnskabsår stammer fra passiv pengeanbringelse eller udlejning af fast ejendom, eller
- hvis handelsværdien af selskabets udlejningsejendomme, kontanter, værdipapirer eller lignende enten på overdragelsestidspunktet eller opgjort som gennemsnittet af de seneste 3 regnskabsår udgør mindst 75 procent af handelsværdien af selskabets samlede aktiver⁶²

Denne type selskab vil således være omfattet af pengetanksreglen, og der kan ikke succederes.

Bestemmelsen som omtalt ovenfor medfører endvidere, at afkast og værdien af aktier i datterselskaber, hvor selskabet direkte eller indirekte ejer minimum 25 procent af aktiekapitalen, ikke skal medregnes ved væsentlighedsbedømmelsen. I stedet medregnes en til ejerforholdet svarende del af datterselskabets indtægter og aktiver ved væsentlighedsbedømmelsen. Det er også af afgørende betydning, at der ved væsentlighedsbedømmelsen ses bort fra indkomst ved udlejning af fast ejendom mellem selskabet og et datterselskab - en sådan type udleje anses ikke som en udlejningsejendom. Såfremt der udlejes en driftsejendom fra et holdingselskab til et datterselskab, vil denne ejendom ikke blive medregnet som ikke-erhvervsmæssig aktivitet ved overdragelse af aktierne i holdingselskabet.⁶³

⁶² Halling-Overgaard 2007, side 59-60

⁶³ LV, 2008, S.G.17

5.6.3 Finansiering

Der er flere måder, hvorpå salg af aktier i et selskab kan finansieres. Der er mulighed for, at erhververen betaler det fulde vederlag til overdrageren. Dette kan ske enten i form af en kontant betaling eller i form af en gave. Disse to modeller kan dog også kombineres, således at vederlaget for aktierne erlægges med en kontant betaling, mens den resterende del af vederlaget ydes i form af gave.

Såfremt overdragelsen af aktierne sker ved enten hel eller delvis gaveoverdragelse, vil dette have betydning for erhververen. Når der modtages en gave, skal der, hvis man er omfattet af personkredsen i boafgiftslovens § 22, betales en gaveafgift. Gaveafgiften udgør 15 procent af den del af gaven, der overstiger et grundbeløb på kr. 56.800 (2008-tal). Personkredsen i boafgiftsloven omfatter ikke søskende og søskendes børn. Hvis der sker overdragelse til sådanne personer i form af gave, er de skattepligtige af værdien i henhold til statsskattelovens § 4, stk. 1.⁶⁴

Når overdragelsen af aktierne sker ved enten hel eller delvis gaveoverdragelse, og der dermed enten skal betales gaveafgift eller svares skat af gaven, er der ligeledes mulighed for at beregne en passivpost, der reducerer værdien af gaven. Passivposten er et udtryk for den fremtidige forpligtelse, der påhviler erhververen, når den medførte latente skat forfalder til betaling. Det fremgår af kildeskattelovens § 33D, stk. 2, at eventuelle passivposter skal beregnes på baggrund af den lavest mulige skattepligtige fortjeneste, som ville være fremkommet, hvis overdrageren havde solgt aktivet på tidspunktet for overdragelsen. Bliver passivposten negativ, skal denne sættes til 0.

Det skal dog præciseres, at det kun er i tilfælde, hvor overdragelsen af aktierne ved skattemæssig succession sker ved hel eller delvis gaveoverdragelse, at der kan beregnes passivposter. Hvis overdragelsen sker alene ved kontant vederlag, er der ikke mulighed for at beregne passivposter. Såfremt overdragelsen af aktierne sker ved en delvis gave er der dog mulighed for at beregne passivposten på grundlag af hele den latente skat, der påhviler de overdragne aktier.

Passivposter beregnes som 20 procent af den skattepligtige fortjeneste, der ville være fremkommet ved almindeligt salg af aktierne.⁶⁵

Når der sker overdragelse af aktier i et selskab er der særlig fokus på værdiansættelsen af disse. Dette gælder især, hvis der er tale om aktier i et unoteret selskab. Værdiansættelsen af aktierne er grundlaget for hele overdragelsen og således også for beregningen af passivposter. Skattemyndighederne vil have særlig fokus på, om de anvendte værdier er korrekte. Dette gælder især, hvis det drejer sig om en overdragelse mellem interesseforbundne parter, da disse kunne have interesse i at overdrage aktierne til en lavere værdi end aktierne reelt repræsenterer.

Aktierne i selskabet skal overdrages til handelsværdi. Såfremt der er tale om et børsnoteret selskab, vil handelsværdien nemt kunne fastsættes til den noterede kurs på dagen for overdragelsen af aktierne. Problemet omkring værdiansættelsen af aktierne opstår typisk, såfremt der er tale om unoterede aktier i en familiedrevet virksomhed. En sådan type virksomhed vil typisk ikke have været handlet før, ligesom handlen vil foregå mellem interesseforbundne parter. Dette gør det vanskeligt at fastlægge værdien af aktierne. Skatteforvaltningen har på baggrund heraf udarbejdet retningslinjer for fastlæggelse af handelsprisen ved overdragelse mellem interesseforbundne parter. Der er tale om følgende to værdiansættelsescirkulærer:

- Cirkulære nr. 185 af 17. november 1982 (værdiansættelse af aktiver og passiver i dødsboer m.v. og ved gaveafgiftsberegning)
- TS-cirkulære nr. 9 af 28. marts 2000 (værdiansættelse af aktier og anparter)

Såfremt overdragelsen af aktierne sker til børn, børnebørn m.v. skal cirkulære nr. 185 anvendes. Hvis overdragelsen derimod sker mellem søskende eller til søskendes børn skal TS-cirkulære nr. 9 anvendes.⁶⁶

⁶⁴ Halling-Overgaard 2007, side 65

⁶⁵ Halling-Overgaard 2007, side 66

⁶⁶ Halling-Overgaard 2007, side 67-69

Værdiansættelsescirkulærene vil ikke blive behandlet nærmere i nærværende afhandling, da de i sig selv er af omfattende karakter. Der henvises til problemafgrænsningen i kapitel 2.

5.6.4 Løbende overdragelse

Der er, som ved overdragelse af personlig ejet virksomhed, mulighed for at overdrage aktier i et selskab i flere tempi. Denne mulighed foreligger, da der blot er en bestemmelse om, at overdragelsen skal udgøre minimum 15 procent af stemmeværdien i selskabet. Overdrageren skal dog være opmærksom på, at hver enkelt overdragelse skal kunne opfylde kravet. Dette gælder især ved overdragelse af den resterende post aktier fra overdrageren til erhververen.⁶⁷

Muligheden for at overdrage selskabet ved salg af aktier over en længere periode, vil alt andet lige få betydning for finansieringen af selskabsoverdragelsen. Dette kan betyde, at et salg af selskabet, der muligvis kræver store likviditetsressourcer, nu kan gennemføres, da det er muligt for erhververen af aktierne at erhverve disse over en længere periode og dermed minimere det løbende likviditetsbehov. Som det var tilfældet ved løbende overdragelse af en personlig ejet virksomhed, vil løbende overdragelse af et selskab ligeledes give overdrageren af aktierne mulighed for at trappe ned i sine aktiviteter i selskabet samtidig med, at erhververen kan deltage i en længere oplæringsproces.

5.6.5 Overdragelse til medarbejdere

Når der foretages overdragelse af aktier til medarbejdere, er der særlige forhold man skal være opmærksom på i forhold til overdragelse af aktier til øvrige personer.

Som det er defineret i afsnit 5.6.1 er der særlige krav til medarbejderens ansættelsesforhold og anciennitet i selskabet. Ligesom ved overdragelse af aktier til familiekredsen er der for medarbejderen også nogle betingelser, der skal være opfyldt:

- Overdragelsen skal ske af hovedaktionæraktier
- Overdragelsen skal udgøre mindst 15 procent af stemmeværdien i selskabet

⁶⁷ Halling-Overgaard 2007, side 58

- Selskabet må ikke i overvejende grad udleje fast ejendom, besidde kontanter, værdipapirer eller lignende (pengetanke)
- Selskabet må ikke være omfattet af aktieavancebeskatningslovens § 19 (aktier og investeringsforeningsbeviser udstedt af et investeringsselskab)
- Erhververen skal være skattepligtig til Danmark
- Meddelelse om overdragelsen skal ske til skatteforvaltningen senest i forbindelse med indgivelse af overdragerens selvangivelse⁶⁸

Overdragelse af aktier til medarbejdere må betragtes som en aftale mellem uafhængige parter. Dette er forskelligt fra overdragelse af aktier til familiekredsen, da dette blev klassificeret som en overdragelse mellem interesseforbundne parter.

Aktierne skal overdrages til handelsværdi. Ved overdragelse til familiekredsen indgår den latente skat ikke som en del af vederlaget for aktierne. Det er kun ved beregning af gaveafgiften, at der kan tages højde for den latente skat, der påhviler aktierne. Dette sker ved beregning af passivpost. Ved overdragelse af aktier til medarbejder kan dette princip dog afviges, og vederlaget for aktierne reguleres med den latente skat, der påhviler aktierne.

Den latente skat skal således indgå som en del af vederlaget for aktierne. Dette er muliggjort, da en overdragelse til medarbejder typisk ikke vil finde sted, hvis medarbejderen både skal betale det fulde vederlag for aktierne, samtidig med at denne overtager den latente skat, der påhviler aktierne. Medarbejderen skal således ikke finansiere betalingen af den latente skat, hvilket formentlig vil gøre overdragelse af aktier i et selskab til medarbejder med succession særlig attraktiv. Hvorvidt hele den latente skat skal fragå i vederlaget, eller om det kun er en procentdel heraf, afgøres ud fra en forhandling mellem overdrageren og erhververen (medarbejderen).⁶⁹

⁶⁸ Halling-Overgaard 2007, side 80-81

⁶⁹ Halling-Overgaard 2007, side 81-85

5.6.6 Fordele og ulemper

Hvis der foretages gennemførelse af et generationsskifte ved salg af aktier i et selskab vil det både have nogle fordele og ulemper. I dette afsnit vil de mest iøjefaldende fordele og ulemper blive fremhævet.

Af fordele kan bl.a. nævnes, at salg af aktier med succession ikke umiddelbart udløser nogen beskatning, da erhverver indtræder i overdragers skattemæssige stilling. Dette gælder både ved overdragelse i familiekredsen samt ved overdragelse til medarbejder.

Såfremt der sker overdragelse af aktier til medlemmer i familiekredsen, kan denne overdragelse ske helt eller delvist som gave. Dette indebærer, at der blot skal betales gaveafgift på 15 procent af købesummen reduceret for passivposter. Dette medfører dog også en ulempe, da gaveafgiften skal erlægges i forbindelse med overtagelsen og dermed kræver likviditet fra erhververs side.

Det er dog muligt at foretage overdragelsen af selskabet ved salg af aktier over en længere periode, hvilket er med til at minimere likviditetsbehovet til betaling af gaveafgiften og vederlag for aktierne for så vidt angår salg til medarbejder. Dog skal der minimum overdrages aktier svarende til 15 procent af stemmевærdien i selskabet. At der er mulighed for et løbende salg af aktierne i selskabet giver ligeledes overdrageren mulighed for gradvist at trappe ned, mens erfaringer om selskabet kan videregives til erhververen i forløbet.

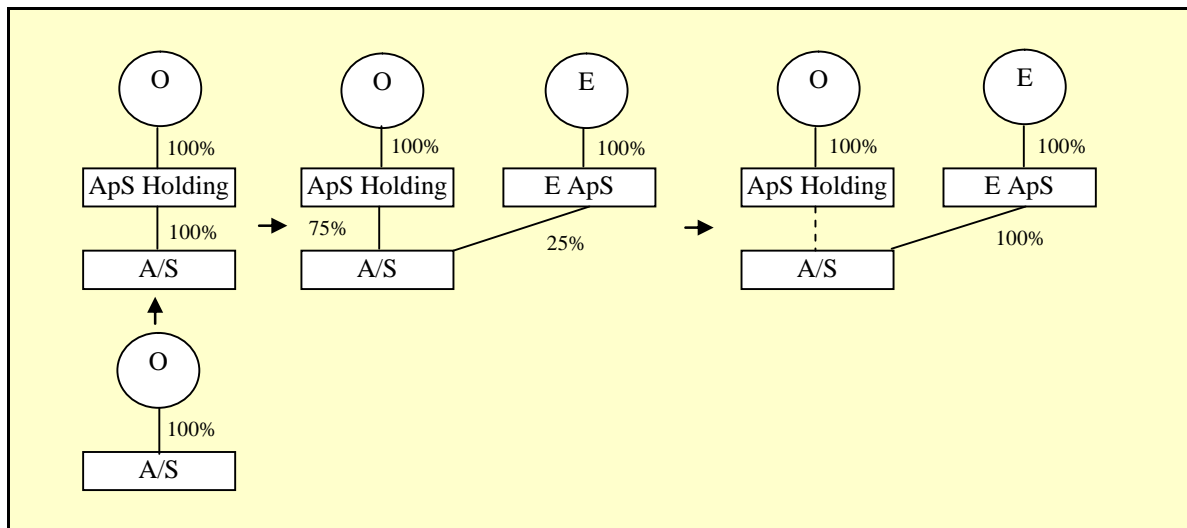
5.7 Aktieombytning

Det følgende kapitel vil beskæftige sig med generationsskifte af et selskab ved anvendelse af reglerne om aktieombytning i relation til stiftelse af holdingselskab. Kapitlet vil fokusere på de muligheder, der er for dette, ved generationsskifte af et selskab såvel til familie som til nære medarbejdere.

Formålet med holdingstiftelse i forbindelse med et generationsskifte kan i korte træk formuleres som følger: Overdrageren ejer et driftsselskab, som denne ønsker at overdrage til erhververen. Overdrageren stifter et holdingselskab, som erhverver alle aktierne i driftsselskabet. Den overflødige driftskapital overføres fra driftsselskabet til

holdingselskabet i form af udbytte for at nedbringe værdien af driftsselskabet mest muligt. Efter en periode afstår holdingselskabet aktierne i driftsselskabet til erhververens nystiftede holdingselskab. Generationsskiftet er således gennemført og overdrageren ejer kun anparterne i hans holdingselskab. Dette kan illustreres som følger:

Figur 5.7.1 Generationsskifte ved hjælp af holdingselskaber (aktieombytning)

Kilde: Egen tilvirkning samt Betænkning om generationsskifte i erhvervslivet 1999 (Bet. 1374.1999)

Dette scenarie, hvor der etableres et holdingselskab, der erhverver driftsselskabet, kaldes aktieombytning. Aktieombytning betyder, at vederlaget for de aktier, der afstås (her i driftsselskabet) erlægges i form af aktier i et andet selskab, eventuelt kombineret med et kontant vederlag. Det betyder, at aktierne i selskabet A/S (det erhvervede selskab) indskydes i ApS Holding (det erhvervende selskab). For disse aktier modtager aktionæren (overdrageren - O) aktier i ApS Holding (det erhvervende selskab).

Som det også har været tilfældet i de øvrige kapitler, vil en aktieombytning som udgangspunkt medføre beskatning for overdrageren, da dette betragtes som en almindelig afståelse af aktier samtidig med en erhvervelse af aktier i et nyt selskab. Der er dog mulighed for at undgå beskatning ved aktieombytning, såfremt reglerne i aktieavancebeskatningslovens §§ 36 og 36A finder anvendelse. Dette medfører, at aktieombytningen ikke medfører beskatning på tidspunktet for aktieombytningen, men

derimod først udløser beskatning, når aktierne i holdingselskabet afstås, eller hvis holdingselskabet likvideres eller går konkurs.⁷⁰

Aktieombytningen kan indgå som et forberedende led i et generationsskifte - det er således ikke en generationsskifte model i sig selv. Når aktieombytningen er foretaget, er der mulighed for, at holdingselskabet sælger sine aktier til det holdingselskab, som erhververen er hovedaktionær i. Der vil i det følgende blive redegjort for de særlige forhold, man skal være opmærksom på i forbindelse med aktieombytning som forberedelse til et generationsskifte.

5.7.1 Personkredsen

I de tidligere kapitler har det været en begrænset kreds af personer, der har kunnet anvende reglerne. Dette gælder særligt i forbindelse med succession. Aktieombytning kræver ikke i sig selv en bestemt personkreds. Det er således muligt for hovedaktionæren i det erhvervede selskab at etablere et holdingselskab (det erhvervende selskab), der skydes ind mellem hovedaktionæren og driftsselskabet. Dette kræver ikke særlige forhold hos hovedaktionæren. Dog skal aktierne i det erhvervende selskab (holdingselskabet) behandles på samme måde for så vidt angår anskaffelsessum og anskaffelsestidspunkt som aktierne i det erhvervede selskab (driftsselskabet).⁷¹

Når der er sket en aktieombytning er der mulighed for at sælge driftsselskabet til tredje mand, således at den oprindelige aktionær blot sidder tilbage med holdingselskabet. Dette salg af driftsselskabet kan ske til såvel familiemedlemmer, medarbejdere som tredjemand. Der er således ingen særlige forhold i personkredsen at tage hensyn til i dette tilfælde.

5.7.2 Selskabet

En aktieombytning kan gennemføres enten som en skattefri eller skattepligtig aktieombytning. Der er endvidere mulighed for at gennemføre aktieombytning med eller uden tilladelse. I de følgende delkapitler vil der blive foretaget en gennemgang af de

⁷⁰ Halling-Overgaard 2007, side 157-158

⁷¹ ABL § 36A, stk. 4

særlige forhold, der skal være opfyldt for anvendelse af henholdsvis skattefri og skattepligtig aktieombytning.

5.7.2.1 Skattepligtig aktieombytning

Den skattepligtige aktieombytning kræver ingen særlige tilladelser eller ansøgninger fra aktionæren (overdrageren). Hvis aktionæren ønsker, at aktieombytningen skal ske som en skattepligtig aktieombytning, skal aktionæren blot selvangive afståelsen af aktierne.⁷²

Dette vil dog få nogle konsekvenser - dels for aktionæren og dels for det erhvervende selskab.

Aktionæren vil blive avancebeskattet af gevinsten ved afståelsen af aktierne efter de almindelige regler i aktieavancebeskatningsloven. Er aktionærerne fysiske personer, vil der ske beskatning af gevinsten af såvel børsnoterede som unoterede aktier uanset beløbsstørrelse eller ejertid. Aktionæren beskattes med 28 procent af de første DKK 48.300, 43 procent af aktieindkomsten mellem DKK 48.300 og DKK 106.100 samt med 45 procent af den resterende aktieindkomst (2008 tal). Ved tab er der forskel på behandlingen af børsnoterede og unoterede aktier. Tab på børsnoterede aktier, der ikke kan modregnes i årets aktuelle positive afkast, kan fremføres tidsubegrænset til modregning i positive afkast for børsnoterede aktier. Tab på unoterede aktier fradrages i aktieindkomsten. Bliver aktieindkomsten negativ, modregnes skatteværdien af den negative aktieindkomst i den skattepligtiges øvrige indtægter. Gevinster og tab opgøres efter gennemsnitsmetoden.⁷³

Det erhvervende selskab (holdingselskabet) vil ikke få nogen aktuelle skattemæssige konsekvenser. Dog vil aktierne blive anset for at være anskaffet på ombytningstidspunktet til handelsværdien på dette tidspunkt og ikke til den oprindelige anskaffelsessum, som det er muligt ved skattefri aktieombytning. Endvidere vil der dog kunne ske underskudsbegrænsning i det erhvervede selskab, hvis mere end 50 procent af aktiekapitalen skifter ejer jf. ligningslovens § 15, stk. 7.

⁷² LV, 2008, S.G.18.6

⁷³ Skattememo 2008, Aktieindkomst/Aktiesalg

5.7.2.2 Skattefri aktieombytning - med tilladelse

En skattefri aktieombytning kræver tilladelse jf. reglerne i aktieavancebeskatningslovens § 36. Der er dog åbnet mulighed for at en aktieombytning ligeledes kan gennemføres uden tilladelse - se nærmere herom i nedenstående kapitel. I nærværende kapitel vil der blive foretaget en kort gennemgang af de betingelser, der stilles ved anvendelse af reglerne om skattefri aktieombytning med tilladelse.

Der er tre grundlæggende betingelser, der skal være opfyldt inden reglerne om skattefri aktieombytning kan anvendes.⁷⁴

- Såvel det erhvervende som det erhvervede selskab skal være selskaber i en medlemsstat eller selskaber, som svarer til danske selskaber, men som er hjemmehørende i lande uden for EU.
- Det erhvervende selskab skal enten opnå flertallet af stemmerne i det erhvervede selskab eller i forvejen besidde flertallet af stemmerne og erhverve yderligere andele heraf.
- Aktionæren skal være fuldt skattepligtigt til Danmark i forbindelse med afståelsen af aktierne.

Udover disse generelle betingelser er der ligeledes en række øvrige betingelser, der skal være opfyldt, førend reglerne om skattefri aktieombytning kan finde anvendelse. Disse betingelser gælder uanset om der ansøges efter aktieavancebeskatningslovens § 36 stk. 1 og 2 eller § 36 stk. 3.

- Vederlaget for de ombyttede aktier
- Frister for gennemførelse af ombytningen
- Tilladelse
- Anmeldelse af efterfølgende ændringer

5.7.2.2.1 Vederlaget for de ombyttede aktier

Det er en betingelse for anvendelse af reglerne i aktieavancebeskatningslovens § 36, stk. 2 og stk. 3, at vederlaget for de ombyttede aktier erlægges i form af ejerandele i det erhvervende selskab. Dette vederlag kan dog også kombineres med et delvist kontant

⁷⁴ Halling-Overgaard 2007, side 175

vederlag. Såfremt vederlaget for aktierne erlægges delvist kontant, skal den andel af aktierne, der erlægges kontant, beskattes som almindelig aktieafståelse efter de øvrige regler i aktieavancebeskatningsloven.⁷⁵

5.7.2.2.2 Frister for gennemførelse af ombytningen

Ifølge bestemmelserne i aktieavancebeskatningslovens § 36, stk. 4, hvormed fristen er en lovbestemt frist, skal aktieombytningen være gennemført inden for en periode på 6 måneder regnet fra første ombytningsdag. Dette betyder, at det vederlag, der erlægges i forbindelse med aktieombytningen, skal erlægges senest 6 måneder efter ombytningsdagen. Dette gælder både såfremt erlæggelsen sker helt eller delvist ved aktier i det erhvervende selskab.

Der er dog mulighed for at opnå dispensation for denne frist. Dette gælder særligt for aktieombytninger, hvor vederlaget skal fastsættes ud fra de fremtidige resultater i selskabet. Såfremt der ikke er opnået dispensation og fristen overskrides, anses aktieombytningen som skattepligtig.

Det er endvidere en betingelse, at den opnåede tilladelse til gennemførelse af en skattefri aktieombytning udnyttes senest 6 måneder efter tilladelsen er udstedt. Dette er en såkaldt administrativ frist. Normalt vil det dog være muligt at få denne frist forlænget ved henvendelse til den skatteforvaltning, der har udstedt tilladelsen.⁷⁶

5.7.2.2.3 Tilladelse

En skattefri aktieombytning efter reglerne i aktieavancebeskatningslovens § 36 forudsætter, at der er indhentet tilladelse fra skatteforvaltningen, og at denne tilladelse er underlagt særlige vilkår.

Ved ansøgning om tilladelse til skattefri aktieombytning skal der ske en ansøgning til den lokale skatteforvaltning. Ansøgningen om skattefri aktieombytning skal begrundes ud fra et forretningsmæssigt synspunkt. Dette er med til at sikre, at der ikke sker aktieombytning

⁷⁵ Halling-Overgaard 2007, side 176

⁷⁶ Halling-Overgaard 2007, side 177-178

alene på grundlag af skatteunddragelse eller skatteundgåelse. Såfremt ansøgeren ikke i rimelig grad kan konkretisere, at de anvendte forretningsmæssige hensyn er reelle, og den skattefrie aktieombytning har væsentlige skattemæssige fordele, er der væsentlig grund til at antage, at det har været de skattemæssige fordele, der har ligget til grund for den skattefrie aktieombytning. I sådanne tilfælde er der risiko for, at ansøgningen om skattefrie aktieombytning ikke bliver godkendt. Det er derfor af afgørende betydning, at de forretningsmæssige hensyn konkretiseres og underbygges. Hvis ansøgningen er begrundet med et forretningsmæssigt hensyn, der f.eks. lyder ”for at muliggøre et fremtidigt generationsskifte” anses dette forretningsmæssige hensyn ikke som værende tilstrækkelig begrundet.⁷⁷

5.7.2.2.4 Anmeldelse af efterfølgende ændringer

Når der gives tilladelse til skattefri aktieombytning vil der i de fleste tilfælde blive stillet krav til, at der skal gives meddelelse til skatteforvaltningen, såfremt der indenfor de første 3 år efter ombytningens gennemførelse sker væsentlige ændringer i de forhold, der ligger til grund for tilladelsen. Såfremt en sådan anmeldelse ikke finder sted, vil den tidligere meddelte tilladelse falde bort, og den skattefrie aktieombytning vil blive til en skattepligtig aktieombytning.⁷⁸

De væsentlige ændringer, der skal anmeldes, kan være nogle af nedenstående eksempler. Det bemærkes, at listen ikke er udtømmende⁷⁹:

- indgåelse af aftaler om afståelse af aktier i datterselskabet, herunder købe- og salgsretter
- ændringer i ejer- eller kapitalforholdene i datterselskabet, herunder udstedelse af medarbejderaktier
- ændringer i aktieklasser (opdelinger eller sammenlægninger) i datterselskabet eller i aktieklassernes rettigheder
- andre former for ændringer i koncernstrukturen i henhold til fusionsbeskatningsdirektivet (fusioner, spaltninger og tilførsel af aktiver)
- tilbagesalg af de ved ombytningen erhvervede aktier i holdingselskabet

⁷⁷ LV, 2008, S.G.18.5.2

⁷⁸ LV, 2008, S.G.18.7

⁷⁹ LV, 2008, S.G.18.7.3

- indgåelse eller ophævelse af aktionæroverenskomster af betydning for stemmefordelingen i datterselskabet
- ekstraordinære udbytteudlodninger og ordinære udbytteudlodninger i holdingselskabet, der overstiger årets resultat
- frasalg af enkelte eller alle aktiviteterne i datterselskabet

I øvrigt skal der ske anmeldelse af indgåelse og ophævelse af øvrige aftaler, der er af betydning for stemmefordelingen, uanset disse ikke har form af en aktionæroverenskomst. Herudover skal der ske anmeldelse af indgåelse af optionsaftaler, hvori holdingselskabet tillægger en tredjemand en køberet til alle eller nogle af de ved ombytningen erhvervede aktier.

Anmeldelsen skal være skriftlig og skal være den lokale skatteforvaltning i hænde senest 3 måneder, før ændringen ønskes gennemført. Hvis ændringen skyldes omstændigheder uden for det erhvervende selskabs indflydelse, og det derfor ikke er muligt at oplyse om de ændrede forhold, 3 måneder før ændringerne gennemføres, skal ændringen anmeldes til den lokale skatteforvaltning indenfor 1 måned efter, at de ændrede forhold er kommet til den anmeldelsespligtiges kundskab.⁸⁰

Hvis der forekommer væsentligt ændrede forhold, der ikke har været forudseelige, skal der blot ske anmeldelse til skatteforvaltningen senest inden 1 måned efter forholdet er blevet bekendt. Dette kan eksempelvis være tilfælde, hvor der indtræder dødsfald, sygdom eller en væsentligt ændret markedssituation.⁸¹

5.7.2.2.5 Skattemæssige konsekvenser

Gennemførelsen af en skattefri aktieombytning kan som oftest begrundes med et ønske om at udskyde beskatningstidspunktet i forbindelse med afståelsen af aktierne i et selskab. En udskydning af beskatningstidspunktet vil gøre det muligt at bibeholde noget likviditet i selskabet og derigennem sikre selskabets videreudvikling og fortsatte drift. En skattefri aktieombytning vil dog have nogle konsekvenser for såvel aktionæren som for det erhvervende selskab.

⁸⁰ LV, 2008, S.G.18.7.3

⁸¹ Halling-Overgaard 2007, side 210

Aktionæren vil ikke blive beskattet på tidspunktet for ombytningen af aktierne. De aktier, som overdrageren erhverver i forbindelse med ombytningen, vil blot indtræde i den samme skattemæssige status, som de ombyttede aktier havde. Dette gælder for såvel anskaffelsestidspunkt, anskaffelsestidspunkt, anskaffelsestidspunkt og anskaffelsestidspunkt. Aktionæren bliver således først beskattet, når de ombyttede aktier afhændes. Såfremt der i forbindelse med aktieombytningen modtages et kontant vederlag, vil dette kontante vederlag blive beskattet efter aktieavancebeskatningslovens almindelige regler.

Det erhvervende selskab anses for at have erhvervet aktierne i det erhvervede selskab til anskaffelsestidspunktet på ombytningstidspunktet. Der er ikke andre særlige konsekvenser for selskabet.⁸²

5.7.2.3 Skattefri aktieombytning - uden tilladelse

Der er i lov nr. 343 af 18. april 2007 ved ændring af selskabsskatteoven m.fl. tilføjet en bestemmelse i aktieavancebeskatningslovens § 36A om, at en skattefri aktieombytning kan ske uden tilladelse. Ændringen har virkning fra 1. januar 2007.

Formålet med denne ændring var at give adgang til mere enkle omstruktureringsformer og dermed spare selskaberne for en del administration og ressourcer. De nye regler for skattefri aktieombytning uden tilladelse indeholder bl.a. det væsentlige punkt, at en skattefri aktieombytning nu kan ske uden at den nødvendigvis er forretningsmæssigt begrundet.

Der er visse betingelser, der er fælles for de to regelsæt, men generelt indeholder de to regelsæt væsentlige forskelle. Dette gælder både mht. betingelserne for og konsekvenserne af at anvende reglerne om skattefri aktieombytning, henholdsvis med eller uden tilladelse.⁸³ I nærværende kapitel vil der således blive foretaget en kort gennemgang af de væsentlige forhold, der er aktuelle ved anvendelse af reglerne om skattefri aktieombytning uden tilladelse.

⁸² Halling-Overgaard 2007, side 212-213

⁸³ Halling-Overgaard 2007, side 214

Der er, som ved anvendelse af reglerne om skattemæssig aktieombytning med tilladelse, tre grundlæggende betingelser, der skal være opfyldt.

- Såvel det erhvervende som det erhvervede selskab skal være selskaber i en medlemsstat eller selskaber, som svarer til danske selskaber, men som er hjemmehørende i lande uden for EU.
- Det erhvervende selskab skal enten opnå flertallet af stemmerne i det erhvervede selskab eller i forvejen besidde flertallet af stemmerne og erhverve yderligere andele heraf.
- Aktionæren skal være fuldt skattepligtigt til Danmark i forbindelse med afståelsen af aktierne.

Herudover er der en række øvrige betingelser, der skal være opfyldt, inden reglerne om skattefri aktieombytning uden tilladelse kan anvendes. Disse er følgende⁸⁴:

- Vederlaget for de ombyttede aktier
- Frister for gennemførelse af ombytningen
- Succession
- Udbytte

5.7.2.3.1 Vederlaget for de ombyttede aktier

Det er en betingelse for anvendelse af reglerne i aktieavancebeskatningslovens § 36A, at vederlaget for de ombyttede aktier erlægges i form af ejerandele i det erhvervende selskab. Dette vederlag kan dog også kombineres med et delvist kontant vederlag. Såfremt vederlaget for aktierne erlægges delvist kontant, skal den andel af aktierne, der erlægges kontant, beskattes som almindelig aktieafståelse efter de øvrige regler i aktieavancebeskatningsloven. Det er endvidere en betingelse for anvendelse af reglerne i aktieavancebeskatningslovens § 36A, stk. 1, at værdien af aktierne, der modtages som vederlag, med tillæg af en eventuel kontant udligningssum, skal svare til handelsværdien af de ombyttede aktier. Endeligt skal man i forbindelse med vederlaget for de ombyttede aktier være opmærksom på, at der ikke må ske en forskydning i de rettigheder og formueforhold mellem de aktionærer, der tager del i aktieombytningen.⁸⁵

⁸⁴ Halling-Overgaard 2007, side 218-224

⁸⁵ Halling-Overgaard 2007, side 219-220

5.7.2.3.2 Frister for gennemførelse af ombytningen

Det fremgår af aktieavancebeskatningslovens § 36A, stk. 1 og 2, at aktieavancebeskatningslovens § 36, stk. 4 finder anvendelse. Der henvises således til kapitel 5.7.2.2.2, hvor disse regler er gennemgået.

Endvidere kan de nævnes, at aktieombytninger efter aktieavancebeskatningslovens § 36A kræver, at der senest samtidig med indsendelse af selvangivelsen i det år, hvor ombytningen er gennemført, gives oplysning om, at selskabet har deltaget i en ombytning. Såfremt denne oplysningsfrist ikke overholdes, vil det dog ikke direkte medføre, at aktieombytningen bliver skattepligtig men derimod blot medføre, at der ikke er foretaget en behørig selvangivelse.⁸⁶

5.7.2.3.3 Succession

Som det også er tilfældet ved skattefri aktieombytning med tilladelse, er det en betingelse, at aktionæren succederer i anskaffelsessum og -tid. Dog skal man være særlig opmærksom på, at der ved anvendelse af reglerne om skattefri aktieombytning uden tilladelse gælder den betingelse, at det erhvervende selskab, skal behandle de ombyttede aktier, som om de var anskaffet på ombytningstidspunktet, men til den oprindelige anskaffelsessum. Såfremt denne anskaffelsessum er højere end handelsværdien på ombytningstidspunktet, fastsættes anskaffelsessummen dog til handelsværdien. Denne betingelse er med til at sikre, at aktierne i det erhvervede selskab beholdes i en periode på mindst 3 år, da avancen ved salget ellers vil udløse beskatning. Dette er med til at underbygge, at der foreligger en forretningsmæssig begrundelse for aktieombytningen, da aktierne ikke afhændes med det samme.⁸⁷

5.7.2.3.4 Udbytte

Der kan i en periode på 3 år regnet fra ombytningstidspunktet maksimalt ske en udlodning af udbytte fra det erhvervede selskab (driftsselskabet) til det erhvervende selskab (holdingselskabet) svarende til det ordinære resultat før skat. Såfremt der inden for denne periode udloddes mere udbytte til det erhvervende selskab (der er skattefrit

⁸⁶ Halling-Overgaard 2007, side 221-222

⁸⁷ Halling-Overgaard 2007, side 222-223 og side 226-227

udbytte), anses betingelserne i aktieavancebeskatningslovens § 36A ikke som værende opfyldte, hvilket medfører, at aktieombytningen bliver skattepligtig og således blot vil blive betragtet som en afståelse af aktierne i det erhvervede selskab. Denne betingelse må betragtes som værende en væsentlig indskrænkning af de fordele, der kan være ved at gennemføre en skattefri aktieombytning.⁸⁸

5.7.2.3.5 Skattemæssige konsekvenser

Grundlæggende er konsekvensen af at gennemføre en aktieombytning efter aktieavancebeskatningslovens § 36A de samme som ved anvendelsen af aktieavancebeskatningslovens § 36 nemlig en udskydelse af beskatningstidspunktet for aktionæren.

Dog er der den særlige konsekvens for det erhvervende selskab, at denne anses for at have anskaffet aktierne i det erhvervede selskab til den oprindelige anskaffelsessum og ikke handelsværdien på ombytningstidspunktet (dog medmindre handelsværdien på ombytningstidspunktet er lavere end den oprindelige anskaffelsessum - i dette tilfælde anvendes handelsværdien på ombytningstidspunktet).⁸⁹

5.7.3 Finansiering

Når der er sket aktieombytning (enten med eller uden tilladelse jf. ovenfor) vil overdrageren eje aktierne i holdingselskabet, som ejer aktierne i driftsselskabet. Herefter starter 2. fase i generationsskifteprocessen, hvor erhververen, via dennes holdingselskab, erhverver aktierne i driftsselskabet. Der skal man dog være opmærksom på, at aktierne i driftsselskabet først bør afhændes efter en 3-årig periode, da avancen ved salget ellers vil blive skattepligtigt for overdragerens holdingselskab.⁹⁰

Erhververens etablering af holdingselskabet med DKK 125.000 kan dels ske ved gave fra overdrager (såfremt overdragelsen sker til familiemedlem) eller via erhververens eget indskud. Såfremt finansieringen sker ved gave, skal der betales gaveafgift af den del af beløbet, der overstiger DKK 56.800 (2008 tal). Erhvervelsen af aktierne i driftsselskabet

⁸⁸ Halling-Overgaard 2007, side 223-224

⁸⁹ Halling-Overgaard 2007, side 225-227

⁹⁰ Revitax 2007, side 25

hos erhververens holdingselskab kan dels finansieres ved den indskudte kapital på DKK 125.000, dels ved optagelse af bankgæld i erhververens holdingselskab eller ved gældsbrev fra overdragerens holdingselskab.⁹¹

5.7.4 Løbende overdragelse

Overdragelsen af aktierne i driftsselskabet fra overdragerens holdingselskab til erhververens holdingselskab skal ske over en længere periode for at undgå beskatning af avancen ved salget i overdragerens holdingselskab. Der henvises til kapitel 5.7.3 ovenfor.

5.7.5 Overdragelse til medarbejdere

Såfremt der sker overdragelse af aktier i driftsselskabet fra overdragerens holdingselskab til erhververens holdingselskab og erhververen er en medarbejder, kan der ikke i samme omfang som ved overdragelse til familiemedlem ske finansiering ved gave. I tilfælde, hvor erhververen er medarbejder, skal der ske finansiering af købet ved kontant betaling eller låneoptagelse.

5.7.6 Fordele og ulemper

Hvis der som led i et generationsskifte anvendes reglerne om aktieombytning, vil dette både medføre nogle fordele og ulemper. I dette afsnit vil der blive foretaget en kort gennemgang af de væsentligste fordele og ulemper.

Skattefri aktieombytning har den fordel, at den endelige beskatning hos overdrageren udskydes, indtil denne afstår sine aktier i det stiftede holdingselskab. Holdingselskabet kan skattefrit videresælge aktierne i driftsselskabet efter en periode på 3 år. Pengene fra salget af aktierne, der tilflyder holdingselskabet, kan herefter akkumuleres til lav selskabsbeskatning og senere hæves som udbytte til aktionæren.

Der er endvidere mulighed for at udlodde udbytte fra det erhvervede selskab (driftsselskabet) til det erhvervende selskab (holdingselskabet) for på den måde at trimme driftsselskabet til et fremtidigt salg.

⁹¹ Bet. 1374.1999, kap. 9.9

Der er dog også ulemper forbundet med aktieombytning som led i et generationsskifte. Til eksempel må det fremhæves, at udlodning af udbytte fra det erhvervede selskab (driftsselskabet) til det erhvervende selskab (holdingselskabet) i de første 3 år er begrænset til årets resultat før skat. Såfremt der skal ske yderligere udlodninger fra selskabet inden et fremtidigt salg, kan dette først ske efter 3 år fra ombytningsdatoen, da aktieombytningen ellers vil blive betragtet som værende skattepligtig.

Endvidere vil anskaffelsesdatoen ved skattefri aktieombytning uden tilladelse være datoen for ombytningen, mens anskaffessummen vil være den oprindelige anskaffessum. Dette medfører, at aktierne først kan afhændes efter 3 år, uden at dette udløser beskatning hos holdingselskabet.

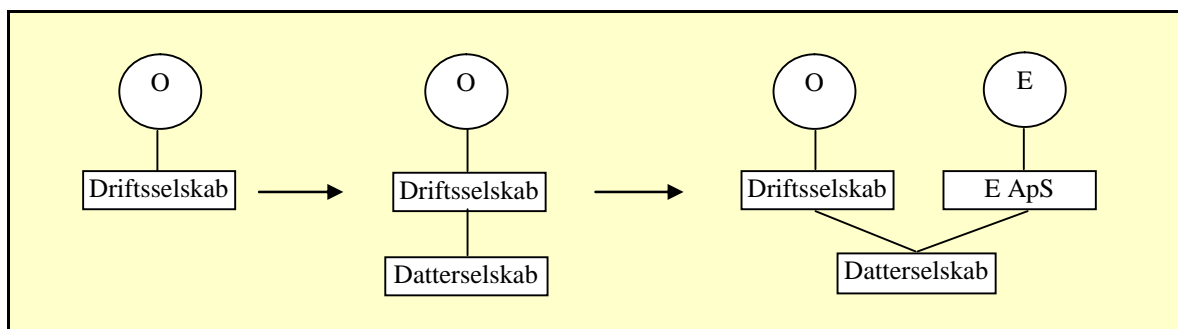
5.8 Tilførsel af aktiver

Det følgende kapitel vil beskæftige sig med generationsskifte af et selskab ved anvendelse af reglerne om tilførsel af aktiver. Tilførsel af aktiver er i almindelig sprogbrug ofte defineret som en virksomhedsoverdragelse. En skattefri tilførsel af aktiver er meget lig en skattefri aktieombytning. I stedet for at etablere et nyt selskab over driftsselskabet etableres der et datterselskab, hvori driftsselskabet indskyder hele eller en del af sin virksomhed. Datterselskabet kan både være nystiftet eller et allerede eksisterende datterselskab.⁹²

I de tilfælde hvor man kun ønsker at udskille og dermed generationsskifte en del af virksomheden, vil det være mest naturligt at anvende reglerne om tilførsel af aktiver.

Nedenfor er tilførsel af aktiver i forbindelse med et generationsskifte forsøgt illustreret.

⁹² Revitax 2007, side 25

Figur 5.8.1 Generationsskifte ved tilførsel af aktiver

Kilde: Egen tilvirkning samt Betænkning om generationsskifte i erhvervslivet 1999 (Bet. 1374.1999)

Der vil i det følgende blive redegjort for de særlige forhold, man skal være opmærksom på i forbindelse med tilførsel af aktiver som forberedelse til et generationsskifte.

5.8.1 Personkredsen

Som det var tilfældet med aktieombytning kræver tilførsel af aktiver ej heller en bestemt personkreds, hvorfor der henvises til kapitel 5.7.1.

5.8.2 Selskabet

Tilførsel af aktiver kan, som det også er tilfældet ved aktieombytning, gennemføres enten som en skattefri eller skattepligtig tilførsel. Der er endvidere mulighed for at gennemføre tilførsel af aktiver med eller uden tilladelse. I de følgende delkapitler vil der blive foretaget en gennemgang af de særlige forhold, der skal være opfyldt for anvendelse af henholdsvis skattefri og skattepligtig tilførsel af aktiver.

5.8.2.1 Skattepligtig tilførsel af aktiver

Den skattepligtige tilførsel af aktiver kræver ingen særlige tilladelser eller ansøgninger. Overdragelsen af aktiverne fra et selskab til et andet, vil blive betragtet som en almindelig afståelse af enten enkelte aktiver, grene af selskabets virksomhed eller alle selskabets aktiver og passiver.⁹³

En skattepligtig tilførsel af aktiver vil dog få nogle konsekvenser - dels for det indskydende selskab og dels for det modtagende selskab.

⁹³ Skatteretten 2005, side 600

Det indskydende selskab (dvs. det selskab, der indskyder aktiver i et andet selskab) vil skulle beskattes af salget af aktiverne. Det indskydende selskab modtager aktier som vederlag for aktiverne. Disse aktier anses som værende anskaffet på tidspunktet for beslutning om tilførslen, og anskaffelsessummen af disse aktier udgør handelsværdien af de tilførte aktiver på dette tidspunkt.

Det modtagende selskab (dvs. det selskab, der erhverver aktiverne fra det indskydende selskab) vil blive anset for at have anskaffet aktiverne til handelsværdien på tidspunktet for beslutningen om tilførslen. I stedet for at betale for disse aktiver kontant ydes vederlaget til det indskydende selskab i form af aktier i det modtagende selskab.⁹⁴

5.8.2.2 Skattefri tilførsel af aktiver - med tilladelse

En skattefri tilførsel af aktiver kræver tilladelse jf. reglerne i fusionskattelovens §§ 15C og 15D. Der er, som det ligeledes er tilfældet med aktieombytning, åbnet mulighed for, at en skattefri tilførsel af aktiver ligeledes kan gennemføres uden tilladelse - se nærmere herom i nedenstående kapitel. I nærværende kapitel vil der blive foretaget en kort gennemgang af de betingelser, der stilles ved anvendelse af reglerne om skattefri tilførsel af aktiver med tilladelse.

Der er to grundlæggende betingelser, der skal være opfyldt inden reglerne om skattefri tilførsel af aktiver kan anvendes.⁹⁵

- Såvel det indskydende som det modtagende selskab skal være selskaber i en medlemsstat jf. fusionsdirektivets artikel 3.
- Såvel det indskydende som det modtagende selskab må ikke ved beskatningen her i landet anses for en transparent enhed.

Udover disse generelle betingelser er der ligeledes en række øvrige betingelser, der skal være opfyldt, førend reglerne om skattefri tilførsel af aktiver kan finde anvendelse. Disse betingelser er følgende:

⁹⁴ Skatteretten 2005, side 600

⁹⁵ LV, 2008, S.D.3

- Udskillelse af en gren af en virksomhed
- Den udskilte enhed skal kunne fungere ved hjælp af egne midler
- Tilførselsdatoen skal være sammenfaldende med skæringsdatoen for det modtagende selskabs regnskabsår
- Vederlag erlægges fuldt ud med aktier/anpartar i det modtagende selskab
- Der skal opnås tilladelse⁹⁶

5.8.2.2.1 Grenkrav

Ifølge fusionsskattelovens § 15C, stk. 2, forstås ved en gren af en virksomhed ”alle aktiver og passiver i en afdeling af et selskab, som ud fra et organisationsmæssigt synspunkt udgør en selvstændig bedrift, dvs. en samlet enhed”.

Før reglerne om skattefri tilførsel af aktiver kan anvendes, skal der således være tale om en gren af en virksomhed. En gren af en virksomhed kan udgøre den samlede virksomhed eller en andel heraf. For at vurdere hvorvidt der er tale om en gren af en virksomhed, skal der være tale om en materielt identificerbar enhed i selskabet. Vurderingen heraf skal basere sig på forholdene, inden den påtænkte opdeling gennemføres. Der skal i den forbindelse anlægges en organisationsmæssig synsvinkel. Dette medfører, at der skal tages stilling til, om den gruppe aktiver og passiver, der ønskes tilført, tilsammen udgør en selvstændig bedrift eller en samlet enhed.

Da aktiverne skal udgøre en gren af virksomheden, er der således som udgangspunkt ikke mulighed for at tilføre enkeltstående aktiver i forbindelse med tilførsel af aktiver. Dog kan der gives tilladelse til, at der kan ske skattefri tilførsel af aktiver af f.eks. en udlejningsejendom med tilhørende gæld, såfremt ejendommen i øvrigt opfylder betingelserne for at være en gren af en virksomhed.

Goodwill og immaterielle rettigheder, der er forbundet med den enkelte aktivitet, skal naturligvis altid medfølge ved tilførsel af aktiver.⁹⁷

⁹⁶ Skatteretten 2005, side 601-607

⁹⁷ LV, 2008, S.D.3.2

5.8.2.2.2 Egne midler

Den udskilte enhed skal kunne fungere ved hjælp af egne midler for at kunne indgå i definitionen af en gren af en virksomhed jf. fusionsskattelovens § 15C, stk. 2. Hvorvidt den udskilte enhed kan fungere for egne midler må bero på en konkret vurdering. Det er dog skatteministeriets opfattelse, at såfremt den fordeling af finansielle aktiver og likvider i den udskilte enhed, der sker ved tilførsel af aktiver, ikke kan fungere ved egen hjælp eller uden tilførsel af likvider fra uafhængige långivere, vil den enhed ikke falde ind under bestemmelsen i fusionsskattelovens § 15C, stk. 2.

Et selskab, der kun kan fungere ved hjælp af lån fra moderselskabet eller hovedaktionæren på andre vilkår end ved lån hos uafhængige långivere eller ved hjælp af lån med sikkerhed i form af kaution, pant, indeståelse eller lignende fra moderselskabet eller hovedaktionæren eller tredjemand i øvrigt, falder ikke ind under definitionen af en virksomhed eller en gren af en virksomhed.⁹⁸

5.8.2.2.3 Tilførselsdatoen

Det er et ufravigeligt krav efter fusionsskattelovens § 5, at tilførselsdatoen skal være sammenfaldende med skæringsdatoen for det modtagende selskabs regnskabsår. Man kan således ikke acceptere en tilførselsdato midt i det modtagende selskabs regnskabsår.⁹⁹

5.8.2.2.4 Vederlag

Det indskydende selskab skal vederlægges for indskydelsen af aktiverne i form af aktier eller anparter i det modtagende selskab. Der er således ikke mulighed for at kombinere vederlaget med kontanter, gældsbreve eller andre aktiver. Såfremt vederlaget ikke modtages alene i form af aktier eller anparter i det modtagende selskab vil tilførslen af aktiver blive anset som værende skattepligtig.¹⁰⁰

⁹⁸ LV, 2008, S.D.3.2.4

⁹⁹ LV, 2008, S.D.3.6.1

¹⁰⁰ LV, 2008, S.D.3.3

5.8.2.2.5 Tilladelse

For at opnå tilladelse til at anvende reglerne om skattefri tilførsel af aktiver, skal der indsendes ansøgning herom til skattemyndighederne. Denne ansøgning skal indeholde udkast til regnskabsopstilling samt åbningsbalance pr. tilførselsdatoen. Regnskabsopstillingen skal i skemaform indeholde følgende punkter: det indskydende selskabs balance før tilførslen, det modtagende selskabs evt. egen balance (ved tilførsel til eksisterende selskaber), overtagne aktiver og passiver, evt. reguleringer, åbningsbalance for det modtagende selskab og balancen for det indskydende selskab efter tilførslen. Endvidere bør regnskabsopstillingen understøttes af noter.¹⁰¹

5.8.2.2.6 Skattemæssige konsekvenser

En skattefri tilførsel af aktiver med tilladelse har konsekvenser for såvel det indskydende som det modtagende selskab. Det modtagende selskab anses for at have erhvervet de indskudte aktiver og passiver på samme tidspunkt, til samme værdier og med de samme af- og nedskrivninger, som det indskydende selskab havde.

Det indskydende selskab anses endvidere for at have erhvervet aktierne i det modtagende selskab på tilførselsdatoen til et beløb, der modsvarer handelsværdien af de indskudte aktiver og passiver med fradrag af de fortjenester, der ville opstå ved et normalt salg. Det indskydende selskabs salg af aktierne i det modtagende selskab vil normalt medføre en avance, der vil være skattepligtig, hvis salget af aktierne sker inden 3 år efter tilførslen af aktiverne. Hvis salget sker efter den 3-årige periode, vil salget være skattefrit efter de almindelige regler i aktieavancebeskatningsloven.

5.8.2.3 Skattefri tilførsel af aktiver - uden tilladelse

Der er i lov nr. 343 af 18. april 2007 ved ændring af selskabsskatteoven m.fl. på samme måde, som ved reglerne om skattefri aktieombytning åbnet op for muligheden for at gennemføre en skattefri tilførsel af aktiver uden forudgående tilladelse fra skattemyndighederne. Ændringen har virkning fra 1. januar 2007.

¹⁰¹ LV, 2008, S.D.3.4

Bestemmelserne om skattefri tilførsel af aktiver uden tilladelse er dog ikke indsat i egne paragraffer men i stedet tilføjet de eksisterende paragraffer i fusionsskattelovens §§ 15C og 15D.¹⁰²

Bestemmelserne om skattefri tilførsel af aktiver uden tilladelse indeholder i hovedtræk de samme betingelser som tilførsel med tilladelse. Der henvises således til kapitel 5.8.2.2. Der er dog nogle særlige regler, der kun finder anvendelse ved tilførsel uden tilladelse. Disse betingelser vil kort blive gennemgået i nærværende kapitel.

5.8.2.3.1 Krav om selvangivelse

Det modtagende selskab skal senest samtidig med indgivelsen af selvangivelsen for det indkomstår, hvor en tilførsel af aktiver er gennemført, give oplysning om, at selskabet har deltaget i en skattefri tilførsel af aktiver efter reglerne om skattefri tilførsel af aktiver uden tilladelse.¹⁰³

5.8.2.3.2 Anskaffelsestidspunktet for aktierne i det modtagende selskab

De aktier, som det indskydende selskab modtager i forbindelse med tilførslen, anses for anskaffet på tidspunktet for tilførslen. Såfremt det indskydende selskab allerede på tidspunktet for tilførslen ejer aktier i det modtagende selskab, skal disse aktier på samme måde som vederlagsaktierne anses for at være anskaffet på tidspunktet for tilførslen.¹⁰⁴

5.8.2.3.3 Begrænsning af fradragsretten for tab på aktier

Hvis det indskydende selskab på tilførselstidspunktet har uudnyttede fradragsberettigede tab på aktier, kan selskabet ikke fradrage dette tab i en gevinst ved salg af aktier i det modtagende selskab.¹⁰⁵

¹⁰² Halling-Overgaard 2007, side 328

¹⁰³ LV, 2008, S.D.7.4.2

¹⁰⁴ LV, 2008, S.D.7.4.3

¹⁰⁵ LV, 2008, S.D.7.4.4

5.8.2.3.4 Restriktion på efterfølgende udlodninger

Det indskydende selskab må i 3 år regnet fra tilførselsdatoen maksimalt modtage skattefrit udbytte af sine aktier i det modtagende selskab til en værdi af det indskydende selskabs andel af det ordinære resultat før skat for det regnskabsår, som udlodningen vedrører. Hvis udbyttet overstiger dette, vil tilførslen af aktiver fortabe sin status som skattefri. Dette gælder dog ikke, såfremt det udbytte, der overstiger det ordinære resultat før skat, svarer til selskabets andele af tidligere års resultater, der endnu ikke er blevet udloddet.¹⁰⁶

5.8.2.3.5 Skattemæssige konsekvenser

En skattefri tilførsel af aktiver uden tilladelse har konsekvenser for såvel det indskydende som det modtagende selskab. Konsekvenserne er i store træk de samme, som ved skattefri tilførsel af aktiver med tilladelse. Der er dog yderligere konsekvenser, når tilførslen sker uden tilladelse. De mest omfattende af disse vil være begrænsningen i udlodning af udbytte inden for en 3-årig periode samt de ændrede anskaffelsestidspunkter for aktierne, der forhindrer skattefrie salg i en 3-årig periode.

5.8.3 Finansiering

Når der er sket tilførsel af aktiver (skattepligtigt eller skattefrit enten med eller uden tilladelse jf. ovenfor), vil overdrageren fortsat eje aktierne i driftsselskabet. Forskellen er nu, at den del af virksomheden, der ønskes generationsskiftet, er overført til et datterselskab efter reglerne om tilførsel af aktiver. Datterselskabet ejes 100 procent af driftsselskabet. Herefter starter 2. fase i generationsskifteprocessen, hvor erhververen via dennes holdingselskab, erhverver aktierne i datterselskabet. Salget af aktierne fra driftsselskabet til erhververens holdingselskab bør dog først ske efter en 3-årig periode, da avancen ved salget af aktierne ellers vil blive skattepligtigt i overdragerens driftsselskab.

Som det ligeledes er tilfældet ved generationsskifte ved anvendelse af reglerne om aktieombytning, kan erhververens holdingselskab etableres ved gave fra overdrager

¹⁰⁶ LV, 2008, S.D.7.4.5

(såfremt overdragelsen sker til familiemedlem) eller via erhververens eget indskud. Der henvises i øvrigt til kapitel 5.7.3.

5.8.4 Løbende overdragelse

Overdragelsen af aktierne i datterselskabet fra overdragerens driftsselskab til erhververens holdingselskab skal ske over en længere periode for at undgå beskatning af avancen ved salget i overdragerens driftsselskab. Der henvises til kapitel 5.7.3.

5.8.5 Overdragelse til medarbejdere

Såfremt der sker overdragelse af aktier i datterselskabet fra overdragerens driftsselskab til erhververens holdingselskab, og erhververen er en medarbejder, kan der ikke i samme omfang som ved overdragelse til familiemedlem ske finansiering ved gave. I tilfælde hvor erhververen er en medarbejder, skal der ske finansiering af købet ved kontant betaling eller låneoptagelse.

5.8.6 Fordele og ulemper

Hvis der som led i et generationsskifte anvendes reglerne om tilførsel af aktiver, vil dette både medføre nogle fordele og ulemper. I dette afsnit vil der blive foretaget en kort gennemgang af de væsentligste fordele og ulemper.

For det første kan driftsaktiviteten "trimmes" således, at kun den nødvendige kapital i form af f.eks. driftsmidler og goodwill er til stede. Dette vil alt andet lige lette salget af driftsselskabet.

For det andet kan salg af aktierne i driftsselskabet ske skattefrit, når moderselskabet har ejet aktierne i driftsselskabet i mindst 3 år. Generationsskiftet kan således gennemføres, uden at det her og nu udløser skatter i moderselskabet eller hos aktionæren. Pengene fra salget af aktierne, som tilflyder moderselskabet, kan herefter akkumuleres til lav selskabsbeskatning og senere udloddes som udbytte til aktionæren.

For det tredje indebærer generationsskifte via tilførsel til datterselskab en mere fleksibel mulighed for overdragelse til børn i forhold til almindelig succession, idet der kan overdrages mindre portioner ad gangen, og idet der også er mulighed for at sælge aktierne til børns selskaber. Ved anvendelse af successionsreglerne i aktieavancebeskatningslovens § 11 skal der overdrages mindst 15 procent af stemmerne pr. gang, og der kan kun overdrages til børnene personligt.

5.9 Delkonklusion

Formålet med dette kapitel har været at klargøre, hvilke modeller det vil være muligt at anvende ved generationsskifte. Både for så vidt angår personlige virksomheder som selskaber. Endvidere har det været formålet at klargøre nogle af de problemstillinger, der måtte være forbundet med den enkelte model ved at skitsere nogle af de fordele og ulemper, der kunne opstå.

I nedenstående skema er der foretaget en skematisk opstilling af typiske fordele og ulemper for de gennemgåede generationsskiftemodeller. Denne skematiske opstilling har til formål at lette overblikket over de gennemgåede modeller og gøre det klart for virksomhedsejeren, hvilken model der netop i dennes tilfælde vil være den mest optimale.

I de fleste af de gennemgåede modeller vil det være muligt at anvende reglerne om skattemæssige succession, hvilket oftest er en fordel for såvel virksomhedsoverdrager som virksomhedserhverver, da skatten der ellers ville være udløst i forbindelse med generationsskiftet vil kunne udskydes til et senere tidspunkt.

Generationskiftemodel	Fordele	Ulemper
A/B modellen	<ul style="list-style-type: none"> - Mulighed for udskydelse af betalingen af selskabet - Lettere adgang for erhverver, da B-aktier erhverves til lavere værdi 	<ul style="list-style-type: none"> - Kræver god tidsmæssig planlægning - Kræver samarbejde mellem overdrager og erhverver - Indeholder krævende overvejelser omkring værdiansættelse af forlods udbyttet
Overdragelse af personlig ejet virksomhed	<ul style="list-style-type: none"> - Fordel for overdrager delvist at trappe ned - Fordel for erhverver at fordele omkostninger over tid - Mulighed for overdragelse med succession til familie og nær medarbejder - Hvis overdragelse ved gave reduceres gaveafgiften pga. passivposten - Ingen umiddelbar beskatning - Ved løbende overtagelse mulighed for videregivelse af erfaringer 	<ul style="list-style-type: none"> - Gaveafgift kræver likviditet på overdragelsestidspunktet - Kræver samarbejde mellem overdrager og erhverver
Virksomheds-omdannelse	<p><u>Skattepligtig:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Mulighed for betaling af vederlag som enten kontanter, aktier eller kombination heraf <p><u>Skattefri:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Skattebetaling udskydes 	<p><u>Skattepligtig:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Udløser skattebetaling ved overdragelse <p><u>Skattefri:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Hele vederlaget skal ydes i form af aktier - Alle aktiver og passiver i virksomheden skal overdrages - ej muligt kun at omdanne del af virksomheden - Kræver god tidsmæssig planlægning
Salg af aktier	<ul style="list-style-type: none"> - Skattebetaling udskydes - Salg med succession til familie samt nære medarbejdere - Finansiering kan ske ved hel eller delvis gaveoverdragelse - Mulighed for at overdrage aktierne over en længere periode (dog minimum 15 procent af stemmевærdien pr. gang) 	<ul style="list-style-type: none"> - Ej muligt med succession ved død - Nær medarbejder: Fuldtidsbeskæftiget på overdragelsestidspunkt og i 3 ud af de seneste 4 år. - Ej mulighed for succession til forældre (opadgående retning) - Skal være hovedaktionæraktier og overdragelsen skal udgøre mindst 15 procent af stemmевærdien - Gaveafgift skal erlægges i forbindelse med overdragelsen
Aktieombytning	<p><u>Skattepligtig:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Ingen særlige ansøgninger eller tilladelser - blot selvangivelse <p><u>Skattefri:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Endelig beskatning udskydes hos overdrageren - Skattefrit videresalg af aktier fra det erhvervende selskab efter 3 år - Mulighed for skattefrit udbytte til det erhvervende selskab 	<p><u>Skattepligtig:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Udløser skattebetaling ved afståelse af aktier - Anskaffelsestidspunkt for holdingselskabet vil være ombytningstidspunktet - Underskudsbe-grænsning i det erhvervede selskab <p><u>Skattefri:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Begrænsning af skattefrit udbytte i de første 3 år - Uden tilladelse - anskaffelsestidspunkt er lig ombytningstidspunkt, skattefrit salg først efter 3 år - Med tilladelse - anskaffelsestidspunktet overføres til det erhvervende selskab
Tilførsel af aktiver	<p><u>Skattepligtig:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Ingen særlige ansøgninger eller tilladelser <p><u>Skattefri:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Datterselskabet kan trimmes via udlodning af udbyttet inden et salg - Skattefrit salg af aktier efter 3 år 	<p><u>Skattepligtig:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Udløser skattebetaling ved afståelse af aktiverne - Anskaffelsestidspunkt vil være tilførselstidspunktet <p><u>Skattefri:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Tilførslen skal være en gren af virksomheden - ej muligt for enkelte aktiver - Vederlag skal ske ved aktier/anpartar - Uden tilladelse - anskaffelsestidspunkt er lig tilførselstidspunkt, skattefrit salg først efter 3 år - Uden tilladelse - begrænsning af skattefrit udbytte i de første 3 år

6 Lov nr. 532 af 17. juni 2008

6.1 Indledning

I forbindelse med udarbejdelse af finansloven for 2008 blev der udarbejdet et lovforslag¹⁰⁷ til ændring af beskatningsreglerne ved generationsskifte. Lovforslaget blev indgået som en aftale mellem regeringspartierne (Venstre og Det Konservative Folkeparti) samt Dansk Folkeparti og Ny Alliance. Formålet med lovforslaget var at skabe en mere ensartet beskatning af generationsskifte ved død og i levende live.¹⁰⁸

De eksisterende regler på tidspunktet for lovforslagets udarbejdelse var mere gunstige, hvis generationsskiftet gennemførtes ved død end i levende live. Dette faktum var en del af bevæggrunden for lovforslagets tilblivelse, da det som oftest ikke vil være fordelagtigt at vente med generationsskifte, til virksomhedsejeren er død.

Reglerne har indtil videre kunnet medføre, at man har ventet med at gennemføre et generationsskifte af skattemæssige årsager, selvom det sandsynligvis vil være mere fordelagtigt at gennemføre generationsskiftet tidligere af erhvervmæssige hensyn. En gennemførelse af generationsskifte i levende live vil i højere grad give en bedre driftsøkonomisk overdragelse, da den tidligere ejer har mulighed for aktivt at tage del heri og derigennem kunne skabe et bedre grundlag for den nye ejer til at videreføre virksomheden.

Lovforslaget har endvidere haft til hensigt at minimere de likviditetsmæssige konsekvenser ved et generationsskifte. Når generationsskiftet først sker ved død, hvilket typisk var tilfældet tidligere pga. skattemæssige årsager, har det ikke været muligt at planlægge generationsskiftet. Med den nye lov vil der i højere grad blive åbnet op for muligheden for at planlægge generationsskiftet og derigennem at minimere likviditetsbehovet ved overdragelse.¹⁰⁹

¹⁰⁷ Lovforslag nr. L 167 fremsat den 28. marts 2008 af skatteminister Kristian Jensen

¹⁰⁸ SM mar. 2008

¹⁰⁹ L 167 side 4

Lovforslaget har været til behandling i Folketinget og blev endeligt vedtaget som lov nr. 532 den 17. juni 2008. Loven træder i kraft den 1. januar 2009. Dette kapitel vil beskæftige sig med indholdet i den nye lov og kommentere på betydningen heraf i forhold til den gældende lovgivning¹¹⁰.

6.2 Lovens indhold

Den nye lov kan overordnet opdeles i seks underpunkter. Disse underpunkter vil blive gennemgået enkeltvis i dette kapitel. De tre første punkter omfatter ændring af aktieavancebeskatningsloven, de næste to punkter omfatter ændring af dødsboskatteloven mens det sidste punkt omfatter ændring af kildeskatteloven.

6.2.1 Fjernelse af hovedaktionærkrav og sænkning af krav om 15 procent af stemmeværdi

Efter de gældende regler er der ikke konsensus imellem reglerne for overdragelse af aktier i levende live og ved død. Ved overdragelse af aktier til nært familiemedlem eller en nær medarbejder i levende live med succession¹¹¹ skal der være tale om hovedaktionæraktier, og den foretagne overdragelse skal udgøre mindst 15 procent af stemmeværdien. Hvis dette sker ved død ved udlodning med succession er det i midlertidigt ikke en betingelse, at der skal være tale om hovedaktionæraktier, ligesom der blot kan ske udlodning med 1 procent eller mere af anparts- eller aktiekapitalen.

Den nye lov har ændret disse betingelser i aktieavancebeskatningsloven, således at der indføres de samme regler for overdragelse af aktier i levende live som ved død.¹¹² Dette indebærer, at overdragelse af aktier i levende live kan ske, uden at der skal være tale om hovedaktionæraktier og med en overdragelse på mindst 1 procent af anparts- eller aktiekapitalen.

¹¹⁰ Der anvendes begreberne ”gældende lovgivning” / ”gældende regler” om den nuværende lovgivning, da nærværende lov først træder i kraft 1. januar 2009

¹¹¹ Succession indebærer, at erhververen indtræder i overdragerens skattemæssige stilling, hvorfor der ikke skal betales aktieavanceskat ved overdragelse af aktierne men tidligst ved erhververens fremtidige afståelse af aktierne - se også kapitel 5.2

¹¹² Ændringen fremgår af lov nr. 532 af 17. juni 2008 § 1 nr. 2 og nr. 3

Disse ændringer af loven har givet senior bedre mulighed for at deltage i planlægningen og den faktiske overdragelse af virksomheden til junior. Denne mulighed er både en fordel for senior, da han aktivt kan tage del i overdragelsen men også for junior, da han kan tilegne sig erfaringer fra senior og derigennem blive bedre rustet til at føre virksomheden videre på langt sigt.

Denne lovændring må forventes at kunne medføre en fremrykning af generationsskifter, således at disse nu vil forekomme på et tidspunkt, hvor virksomhedens erhvervsmæssige forhold gør det gunstigt og ikke nødvendigvis først, når det bliver gunstigt af skattemæssige årsager.¹¹³

6.2.2 Mere plads til uddannelse og udvikling af nær medarbejder før overdragelse af såvel aktier som personlig drevet virksomhed eller en del heraf med succession

De gældende regler giver mulighed for, at en nær medarbejder kan succedere ved overdragelse af en virksomhed eller en del heraf og ved overdragelse af aktier på lige fod med de gældende regler for nær familie. Denne succession gælder dog kun, såfremt det sker som led i generationsskifte i levende live. Såfremt virksomhedsejeren når at dø inden overdragelsen finder sted, kan en nær medarbejder kun succedere, såfremt denne er arving eller legatar¹¹⁴.

En nær medarbejder er defineret som en medarbejder, som inden for de seneste 4 indkomstår har været fuldtidsbeskæftiget i sammenlagt mindst 3 år i virksomheden. Medarbejderen skal endvidere være fuldtidsbeskæftiget på overdragelsestidspunktet.¹¹⁵

Disse regler er ikke fundet rimelige ud fra det synspunkt, at en nær medarbejder, der over en længere periode har gjort sig klar til overtagelse af virksomheden, ikke kan succedere ved overdragelse, hvis virksomhedsejeren dør og den nære medarbejder ikke er arving eller legatar. Endvidere har det med de gældende regler ikke været muligt for

¹¹³ L 167 side 4-5

¹¹⁴ En legatar arver kun bestemte genstande eller et bestemt beløb - legatars arv er altid bestemt i et testamente. Legatarer kan ikke bestemme i dødsboet. Kilde: Dødsbo 2005 side 34

¹¹⁵ ABL § 35 stk. 1

medarbejderen at uddanne sig tilstrækkeligt i arbejdet mod at overtage virksomheden, da der har været de strenge krav om fuldtidsbeskæftigelse inden for en relativ kort årrække.

Den nye lov har ændret disse regler i aktieavancebeskatningsloven således, at medarbejderen nu inden for de sidste 5 år skal være ansat i virksomheden i et antal timer svarende til en fuldtidsbeskæftigelse i sammenlagt mindst 3 år. Endvidere er det ikke længere et krav, at medarbejderen er ansat i virksomheden på tidspunktet for overdragelsen. Der er ligeledes åbnet mulighed for, at den nære medarbejder kan succedere fuldt ud i såvel aktier som en personlig ejet virksomhed eller en del heraf ved virksomhedsejerens død.¹¹⁶

Denne lovændring må forventes at kunne tilføre mere fleksibilitet til et generationsskifte. Dette skyldes dels, at den nære medarbejder nu har mulighed for at uddanne sig, så denne bliver bedre rustet til at videreføre virksomheden. Denne uddannelse kan både ske på en uddannelsesinstitution eller for så vidt i en anden virksomhed, hvis medarbejderen finder dette mere fordelagtigt. Når medarbejderen ej længere skal være beskæftiget i virksomheden, der skal overdrages, på tidspunktet for overdragelsen og ej heller skal beregne sin fuldtidsbeskæftigelse i antal dage men i timer, må dette forventes at medføre bedre muligheder for medarbejderen til tidsmæssigt at kvalificere sig fuldt ud til at videreføre virksomheden.

Lovændringen skaber ligeledes mere rimelige forhold for medarbejderen ved at denne nu kan succedere i såvel levende live som ved død. De gældende regler omfattede ringere forhold for medarbejderen, hvis virksomhedsejeren døde, hvorved uddannelsen og kvalifikationen til at overtage virksomheden ville være spildt, da medarbejderen ikke kunne succedere, medmindre denne var arving eller legatar.¹¹⁷

6.2.3 Overdragelse af såvel aktier som en personligt drevet virksomhed eller en del deraf til en tidligere ejer med succession

De gældende regler definerer successionskredsen (personer der kan succedere i overdragerens skattemæssige stilling i levende live) som værende ægtefælle, børn,

¹¹⁶ Ændringen fremgår af lov nr. 532 af 17. juni 2008 § 1 nr. 6

¹¹⁷ L 167 side 5-6

børnebørn, søskende, søskendes børn og søskendes børnebørn. Hvis der skal succederes ved død er det kun arvinger eller legatarer, der har mulighed herfor.

Disse regler er ikke fundet hensigtsmæssige, da der kan opstå tilfælde, hvor sygdom eller død kan tvinge junior til at overdrage virksomheden tilbage til senior. Da senior (i form af forældre) ikke er omfattet af successionskredsen, kan der med de gældende regler ikke umiddelbart ske en overdragelse til tidligere ejer med succession.

Den nye lov ændrer disse regler i aktieavancebeskatningsloven således, at der vil kunne ske overdragelse af virksomheden til den tidligere ejer. Denne overdragelse skal ske inden for de første 5 år efter, at den oprindelige overdragelse har fundet sted. Det er endvidere en betingelse, at overdragelsen i første omgang skete som overdragelse med succession.¹¹⁸

Den nye regel om overdragelse til tidligere ejer gælder både for aktier som en personlig ejet virksomhed eller en del heraf. Der foreligger ikke noget krav om begrundelse for anvendelse af denne regel. Dette er indført af et rent forenklingshensyn, således at der ikke i hvert enkelt tilfælde skal tages stilling til, hvorvidt der skal gives lov til anvendelse af denne regel.¹¹⁹

Der er endvidere foretaget en ændring af successionskredsen jf. aktieavancebeskatningslovens § 34 stk. 1, således at denne nu også omfatter samlever. Samleveren skal dog på overdragelsestidspunktet opfylde betingelserne i boafgiftslovens § 22, stk. 1, litra d.

6.2.4 Bedre mulighed for succession i erhvervsmæssig del af ejendom

Med de nuværende regler i dødsboscatteloven er det kun muligt at succedere i ejendomsavancen vedrørende fast ejendom, hvis mere end 50 procent af ejendommen anvendes i virksomhedsejerens eller dennes samlevende ægtefælles virksomhed. I tilfælde, hvor virksomhedsejeren anvender halvdelen eller mindre end halvdelen af ejendommen i virksomheden, vil der således ikke kunne succederes i ejendomsavancen.

¹¹⁸ Ændringen fremgår af lov nr. 532 af 17. juni 2008 § 1 nr. 6

¹¹⁹ L 167 side 6

Reglen om 50 procent anvendelsen som beskrevet ovenfor har medført, at der i mange tilfælde ikke har kunnet succederes i den erhvervsmæssige andel af fast ejendom. Dette er ikke vurderet hensigtsmæssigt, hvorfor det med den nye lov nu gøres muligt, at der altid kan succederes i den erhvervsmæssige andel af fast ejendom. Dette gælder uanset den procentmæssige erhvervsmæssige anvendelse.

6.2.5 Bedre vilkår for efterlevende ægtefælle

De nuværende regler i dødsboskatteloven er sammensat således, at en efterlevende ægtefælle ikke kan succedere i fast ejendom, hvis ejendommen har været anvendt erhvervsmæssigt med en andel på 50 procent eller mindre. Dette har man ikke fundet rimeligt, da en ægtefælle kan succedere i al skattepligtig fast ejendom fra den anden ægtefælle, mens denne lever.

De nye regler gør dermed dødsboskatteloven mere lempelig, så der er de samme muligheder for efterlevende ægtefælle i forhold til succession i skattepligtig fast ejendom, som der er på nuværende tidspunkt for samlevende ægtefælle.¹²⁰ Efterlevende ægtefælle kan med de nye regler dermed succedere i al fast ejendom, der er omfattet af ejendomsavancebeskatningsloven.¹²¹

6.2.6 Ægtefælles overtagelse af etableringskontoindskud

Denne lovændring har til formål af skabe bedre forhold for den samlevende ægtefælle i forhold til de nuværende regler i kildeskatteloven, hvor den samlevende ægtefælle er ringere stillet end den efterlevende ægtefælle. Med de nuværende regler har en samlevende ægtefælle ikke mulighed for at overtage ægtefællens etableringskontoindskud.¹²²

Dette kunne være nødvendigt i tilfælde, hvor ægtefællen, der har indskudt på etableringskontoen, bliver ramt af uforudsete hændelser som alvorlig sygdom eller

¹²⁰ Ændringen fremgår af lov nr. 532 af 17. juni 2008 § 2 nr. 5

¹²¹ L 167 side 6

¹²² L 167 side 6

lignende, der medvirker til, at ægtefællen ikke kan få gavn af de indskudte midler som selvstændig erhvervsdrivende.

Den nye lov giver således mulighed for, at den samlevende ægtefælle kan få overdraget indskuddene på etableringskontoen ved herefter at indtræde i ægtefællens skattemæssige stilling med hensyn til disse indskud.¹²³ Denne regel indføres som en generel regel, hvorfor det ikke er et krav, at der skal foreligge en særlig begrundelse, inden reglen kan anvendes. Dette skyldes et rent forenklingshensyn, da reglen ellers kunne forventes at medføre store administrative byrder.

6.2.6.1 Etableringskonto

En etableringskonto kan oprettes, hvis man som lønmodtager overvejer at starte egen virksomhed og gerne vil spare nogle midler op til brug herfor. Der gælder nogle særlige regler for anvendelse af etableringskontoen, der er angivet i etableringskontoloven.

Etableringskontoen skal oprettes i et pengeinstitut på en særlig konto for etableringsindskud (enten som indlånskonto eller særskilt depot af børsnoterede obligationer) og pengene må ikke anvendes til andet end etablering af virksomheden. Der kan årligt indskydes DKK 100.000 eller 40 procent af nettolønnen, dog skal der mindst indsættes DKK 5.000 årligt. Indskuddene kan bl.a. bruge til at købe afskrivningsberettigede aktiver, betale løn og husleje, betale udgifter til revisor og advokat ved etablering af virksomhed, betale udgifter til markedsundersøgelser og købe aktier og anparter for at etablere virksomhed i selskabsform.

En af fordelene ved etableringskontoen er, at de indskud, der løbende sker, kan trækkes fra på lønmodtagerens selvangivelse

Indskuddene på indskudskontoen kan først hæves i det øjeblik virksomheden startes. Der er to betingelser, der skal være opfyldt, inden man rent skattemæssigt kan anses som havende startet en virksomhed:

1. Der skal investeres for et minimumsbeløb (etableringsgrænse). I 2008 er etableringsgrænsen DKK 110.100

¹²³ Ændringen fremgår af lov nr. 532 af 17. juni 2008 § 3 nr. 2

2. Du eller din ægtefælle skal deltage i virksomhedens drift med en ikke uvæsentlig arbejdsindsats. Tommelfingerreglen er mindst 50 timer om måneden

Hvis indskuddene på etableringskontoen ikke anvendes efter reglerne i etableringskontoloven sker der en efterbeskatning af indskuddene med et tillæg på 3 procent for hvert år.

Såfremt indskuddene anvendes på at oprette virksomheden i selskabsform er det et krav, at indskuddene bliver brugt til at købe aktier eller anparter. Der kan således ikke ske hævning på etableringskontoen, hvis aktierne eller anparterne anskaffes ved skattefri omstrukturering af virksomhed, arv, gave el.lign.. Pengene skal anvendes i et aktivt driftsselskab. Indskuddene må således ikke anvendes til anskaffelse af aktier eller anparter i et selskab, der primært har aktivitet i form af udleje af fast ejendom, besiddelse af kontanter, værdipapirer el.lign. (pengetank). Endvidere skal personen alene eller sammen med sin ægtefælle eje mindst 25 procent af aktierne eller anparterne eller råde over mere end 50 procent af stemmerne. Disse tre betingelser skal være opfyldt i mindst 2 år efter, at aktierne eller anparterne er anskaffet.¹²⁴

6.3 Delkonklusion

Formålet med dette kapitel har været at klarlægge de ændringer, der sker som følge af lov nr. 532 af 17. juni 2008. Det har endvidere været formålet at få udarbejdet en samlet oversigt over denne lovs indvirkning på de forskellige typer af generationsskiftemodeller.

Der er i kapitlet blevet foretaget en gennemgang af de konsekvenser den nye lov medfører. I forbindelse med gennemgangen af de forskellige typer af generationsskiftemodeller blev der udarbejdet en skematisk oversigt, der skulle give et samlet overblik over de fordele og ulemper, der ville være forbundet med de forskellige generationsskiftemodeller. Denne oversigt vil blive sammenkædet med lovændringen, således der gives et klart billede af, hvilke generationsskiftemodeller der blive påvirket af loven, og hvorledes dette sker.

¹²⁴ LV, 2008, E.D.2

Generationskiftmodel	Fordele	Ulemper	Lov nr. 532 af 17. juni 2008
A/B modellen	<ul style="list-style-type: none"> - Mulighed for udskydelse af betalingen af selskabet - Lettere adgang for erhverver, da B-aktier erhverves til lavere værdi 	<ul style="list-style-type: none"> - Kræver god tidsmæssig planlægning - Kræver samarbejde mellem overdrager og erhverver - Indeholder krævende overvejelser omkring værdiansættelse af forlods udbyttet 	<ul style="list-style-type: none"> - Ingen ændringer.
Overdragelse af personlig ejet virksomhed	<ul style="list-style-type: none"> - Fordel for overdrager delvist at trappe ned - Fordel for erhverver at fordele omkostninger over tid - Mulighed for overdragelse med succession til familie og nær medarbejder - Hvis overdragelse ved gave reduceres gaveafgiften pga. passivposten - Ingen umiddelbar beskatning - Ved løbende overtagelse mulighed for videregivelse af erfaringer 	<ul style="list-style-type: none"> - Gaveafgift kræver likviditet på overdragelsestidspunktet - Kræver samarbejde mellem overdrager og erhverver 	<ul style="list-style-type: none"> - Ændring af personkredsen, således at denne nu også omfatter samlever - Mulighed for overdragelse af virksomhed tilbage til tidligere ejer (inden for 5 år) - Lempeligere krav til nær medarbejder. Fuldtidsbeskæftigelse i 3 ud af 5 år. Ikke ansættelseskrav på overdragelsestidspunkt. - Mulighed for succession i hele den erhvervsmæssige andel af fast ejendom. - Ægtefælles overtagelse af etableringskontoindskud.
Virksomhedsomdannelse	<p><u>Skattepligtig:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Mulighed for betaling af vederlag som enten kontanter, aktier eller kombination heraf <p><u>Skattefri:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Skattebetaling udskydes 	<p><u>Skattepligtig:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Udløser skattebetaling ved overdragelse <p><u>Skattefri:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Hele vederlaget skal ydes i form af aktier - Alle aktiver og passiver i virksomheden skal overdrages - ej muligt kun at omdanne del af virksomheden - Kræver god tidsmæssig planlægning 	<ul style="list-style-type: none"> - Når der er sket virksomhedsomdannelse, vil der ske salg af aktier fra overdragere selskab til erhververen. Der henvises således til nedenstående ændringer vedrørende salg af aktier. Der er ikke sket ændringer for så vidt angår processen vedrørende virksomhedsomdannelse.
Salg af aktier	<ul style="list-style-type: none"> - Skattebetaling udskydes - Salg med succession til familie samt nære medarbejdere - Finansiering kan ske ved hel eller delvis gaveoverdragelse - Mulighed for at overdrage aktierne over en længere periode (dog minimum 15 procent af stemmевærdien pr. gang) 	<ul style="list-style-type: none"> - Ej muligt med succession ved død - Nær medarbejder: Fuldtidsbeskæftiget på overdragelsestidspunkt og i 3 ud af de seneste 4 år. - Ej mulighed for succession til forældre (opadgående retning) - Skal være hovedaktionæraktier og overdragelsen skal udgøre mindst 15 procent af stemmевærdien - Gaveafgift skal erlægges i forbindelse med overdragelsen 	<ul style="list-style-type: none"> - Ændring af personkredsen, således at denne nu også omfatter samlever - Lempeligere krav til nær medarbejder. Fuldtidsbeskæftigelse i 3 ud af 5 år. Ikke ansættelseskrav på overdragelsestidspunkt. - Fjernelse af hovedaktionærkrav - Sænkelse af krav om 15 procent af stemmевærdien til 1 procent af selskabskapitalen - Mulighed for overdragelse af virksomhed tilbage til tidligere ejer (inden for 5 år)
Aktieombytning	<p><u>Skattepligtig:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Ingen særlige ansøgninger eller tilladelser - blot selvangivelse <p><u>Skattefri:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Endelig beskatning udskydes hos overdrageren - Skattefrit videresalg af aktier fra det erhvervende selskab efter 3 år - Mulighed for skattefrit udbytte til det erhvervende selskab 	<p><u>Skattepligtig:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Udløser skattebetaling ved afståelse af aktier - Anskaffelsestidspunkt for holdingselskabet vil være ombytningstidspunktet - Underskudsbegrænsning i det erhvervede selskab <p><u>Skattefri:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Begrænsning af skattefrit udbytte i de første 3 år - Uden tilladelse - anskaffelsestidspunkt er lig ombytningstidspunkt, skattefrit salg først efter 3 år - Med tilladelse - anskaffelsestidspunktet overføres til det erhvervende selskab 	<ul style="list-style-type: none"> - Når aktieombytning er sket, vil der ske salg af aktier fra overdragere holdingselskab til erhververs holdingselskab. Der henvises således til ovenstående ændringer vedrørende salg af aktier. Der er ikke sket ændringer for så vidt angår processen vedrørende aktieombytning.
Tilførsel af aktiver	<p><u>Skattepligtig:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Ingen særlige ansøgninger eller tilladelser <p><u>Skattefri:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Datterselskabet kan trimmes via udlodning af udbytte inden et salg - Skattefrit salg af aktier efter 3 år 	<p><u>Skattepligtig:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Udløser skattebetaling ved afståelse af aktiverne - Anskaffelsestidspunkt vil være tilførselstidspunktet <p><u>Skattefri:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Tilførslen skal være en gren af virksomheden - ej muligt for enkelte aktiver - Vederlag skal ske ved aktier/anpartar - Uden tilladelse - anskaffelsestidspunkt er lig tilførselstidspunkt, skattefrit salg først efter 3 år - Uden tilladelse - begrænsning af skattefrit udbytte i de første 3 år 	<ul style="list-style-type: none"> - Når tilførsel af aktiver er sket, vil der ske salg af aktier fra overdragere holdingselskab til erhververs holdingselskab. Der henvises således til ovenstående ændringer vedrørende salg af aktier. Der er ikke sket ændringer for så vidt angår processen vedrørende tilførsel af aktiver.

7 Konklusion

Formålet med denne afhandling er at gennemgå og analysere de muligheder, der er for generationsskifte af såvel en personlig ejet virksomhed som et selskab samt vurdere, hvilken betydning lov nr. 532 af 17. juni 2008 får for disse muligheder.

I kapitel 4 blev der redegjort for nogle af de overvejelser, man bør gøre sig, inden et generationsskifte planlægges og gennemføres. Overvejelserne indebærer forhold, der vedrører såvel virksomheden, virksomhedsejeren og virksomhedserhververen. Virksomheden bør nøje analyseres, inden der træffes beslutning om et eventuelt generationsskifte, da det er virksomheden, der, gennem de fremtidige indtjeningsmuligheder, danner grobund for eksistensgrundlaget for såvel den nuværende som den kommende ejer. For så vidt angår virksomhedsejeren bør denne have gjort sig overvejelser omkring forventninger til fremtiden. Disse overvejelser skal indeholde såvel økonomiske som ledelsesmæssige forhold. Mange virksomhedsejere kan have svært ved at videregive virksomheden, da den oftest er hele deres livsværk. Det er således vigtigt, at der foreligger en plan for ejerens udfasning af virksomheden, ligesom det er vigtigt, at ejeren har gjort sig klart, hvordan hans økonomiske situation vil være efter salget. Det er vigtigt for gennemførelsen af et vellykket generationsskifte, at den rigtige virksomhedserhverver vælges. Erhververens ledelsesmæssige samt organisatoriske evner har stor betydning, ligesom erhververens økonomiske formåen hænger sammen med et vellykket generationsskifte.

Et vellykket generationsskifte er endvidere afhængigt af, hvilken model der anvendes. I kapitel 5 er der således foretaget en gennemgang af udvalgte modeller til brug ved generationsskifte. Dette kapitel mundede ud i en skematisk oversigt med udvalgte fordele og ulemper, der kan være forbundet med de forskellige modeller. Modellerne fokuserer udelukkende på de skattemæssige overvejelser omkring generationsskifte. Der kan i overvejende grad anvendes reglerne om skattemæssig succession, hvilket kan være en fordel, da dette muliggør en udskydelse af den latente skat i virksomheden eller på aktierne.

Endeligt er der i kapitel 6 foretaget en klarlægning af de ændringer, der sker som følge af lov nr. 532 af 17. juni 2008. Disse ændringer er blevet gennemgået, og betydningen af disse er sammenholdt med de fordele og ulemper, der blev identificeret i kapitel 5. Ændringerne, som følge af lov nr. 532 af 17. juni 2008, har generelt haft den hensigt, at der skal være mere ensartet beskatning ved generationsskifte i levende live såvel som ved død. Af de mest betydningsfulde ændringer kan fremhæves fjernelse af hovedaktionærkrav ved salg af aktier samt sænkelse af kravet om overdragelse af 15 procent af stemmевærdien til nu 1 procent af selskabskapitalen. Endvidere kan det fremhæves, at der ligeledes er mulighed for, at en virksomhed, der har gennemført et generationsskifte med succession, kan føres tilbage til den tidligere ejer. Disse ændringer vil være med til at gøre et generationsskifte mere fleksibelt og dermed forhåbentligt bidrage til, at der træffes afgørelse om generationsskifte i ordentlig tid.

8 Litteraturliste

Bøger:

- Forkortelse: Andersen 2002
 Titel: Den skinbarlige virkelighed
 Forfatter(e): Andersen, Ib
 Forlag: Samfundslitteratur
 Udgivet: 2002
- Forkortelse: Halling-Overgaard 2007
 Titel: Generationsskifte - Det skatteretlige grundlag ved generationsskifte og omstrukturering
 Forfatter(e): Halling-Overgaard, Søren - Olesen, Birgitte Sølvkær
 Forlag: Jurist- og Økonomforbundets Forlag
 Udgivet: 2007
- Forkortelse: Nielsen-Schiøtz 1999
 Titel: Generationsskiftet - Hvem skal overtage
 Forfatter(e): Nielsen, Martin Harill - Schiøtz, Peter
 Forlag: Børsens Forlag
 Udgivet: 1999
- Forkortelse: Elling 2003
 Titel: Regnskabsanalyse og værdiansættelse - en praktisk tilgang
 Forfatter(e): Elling, Jens O. - Sørensen, Ole
 Forlag: Gjellerup
 Udgivet: 2003
- Forkortelse: Skatteretten 2005
 Titel: Skatteretten 2
 Forfatter(e): Pedersen, Jan - Siggaard, Kurt - Winther-Sørensen, Niels - Bundgaard, Jakob
 Forlag: Forlaget Thomson
 Udgivet: 4. udgave 2005

Kandidatafhandlinger

- Forkortelse: Lundby-Hansen, 2007
 Titel: Generationsskifte - i den mindre rengøringsvirksomhed
 Forfatter(e): Lundby-Hansen, Mikkel
 Afleveret: 29. januar 2007
- Forkortelse: Larsen, 2007
 Titel: Generationsskifte af en virksomhed i levende live
 Forfatter(e): Larsen, Tine Lyders og Larsen, Morten Møller
 Afleveret: Januar 2007

Øvrige publikationer:

- Forkortelse: Ajour 2008
 Titel: AjourSpots
 Forlag: PricewaterhouseCoopers
 Udgivet: Juni 2008
- Forkortelse: Bet. 1374.1999
 Titel: Betænkning om generationsskifte i erhvervslivet
 Forlag: Skatteministeriet
 Udgivet: August 1999
- Forkortelse: Bet. 2008
 Titel: Betænkning over Forslag til lov om ændring af aktieavancebeskatningsloven, dødsboskatteloven og kildeskatteloven
 Forlag: Skatteudvalget
 Udgivet: 21. maj 2008
- Forkortelse: Dødsbo 2005
 Titel: Dødsbo 2005 - Anmeldelse, Skifte, Boafgift, Dødsboskat
 Forlag: ToldSkat
 Udgivet: Februar 2005
- Forkortelse: Ajour 2004
 Titel: Ajour - Generationsskifte
 Forlag: PricewaterhouseCoopers
 Udgivet: August 2004
- Forkortelse: Fremtiden for ejerledede virksomheder
 Titel: Fremtiden for ejerledede virksomheder - overdragelse til næste generation?
 Forlag: PricewaterhouseCoopers - Connectedthinking
 Udgivet: 2006
- Forkortelse: Revitax 2007
 Titel: Generationsskifte
 Forlag: Revitax A/S
 Udgivet: Juni 2007
- Forkortelse: Skattememo 2008
 Titel: Skattememo 2008
 Forlag: Magnus Informatik
 Udgivet: August 2008

8 Litteraturliste

Domme / afgørelser

Forkortelse: SKM2003.66.LR
 Titel: SKM2003.66.LR
 Offentliggjort: 17. februar 2003

Forkortelse: SKM2003.134.LR
 Titel: SKM2003.134.LR
 Offentliggjort: 20. marts 2003

Forkortelse: SKM2005.320.LR
 Titel: SKM2005.320.LR
 Offentliggjort: 21. juli 2005

Forkortelse: SKM2005.549.LR
 Titel: SKM2005.549.LR
 Offentliggjort: 29. december 2005

Forkortelse: SKM2008.600.SR
 Titel: SKM2008.600.SR
 Offentliggjort: 30. juni 2008

Hjemmesider

Adresse: www.skat.dk
 Forklaring: SKAT's hjemmeside

Adresse: www.skm.dk
 Forklaring: Skatteministeriets hjemmeside

Adresse: www.pwc.dk
 Forklaring: Revisionselskabet PricewaterhouseCoopers hjemmeside

Adresse: www.plesner.com
 Forklaring: Advokatfirmaet Plesners hjemmeside

Adresse: www.erhvervsbladet.dk
 Forklaring: Nyhedssite om mindre og mellemstore virksomheder

Adresse: www.di.dk
 Forklaring: Dansk Industris hjemmeside

Adresse: www.retsinformation.dk
 Forklaring: Søgemaskine med adgang til love og regler

Adresse: www.folketinget.dk
 Forklaring: Folketingets hjemmeside

Adresse: www.ruc.dk
 Forklaring: Roskilde Universitetscenters hjemmeside

Artikler/indlæg:

Forkortelse: Erh.B apr.2008
 Titel: Begejstring for nye regler om generationsskifte

Forfatter(e): Brøndum, Rikke
 Publikation: Erhvervsbladet.dk
 Dato: 2. april 2008

Forkortelse: DI apr.2008
 Titel: Bedre regler for generationsskifte på vej
 Forfatter(e): Friis, Jesper
 Publikation: Dansk Industri
 Dato: 3. april 2008

Forkortelse: Plesner mar.2008
 Titel: Nye regler for generationsskifte
 Forfatter(e): Christensen, Lasse Esbjerg
 Publikation: Plesner
 Dato: 28. marts 2008

Forkortelse: SM mar.2008
 Titel: Generationsskifter gøres nemmere
 Forfatter(e): Bak, Peter
 Publikation: Skatteministeriet
 Dato: 28. marts 2008

Lovforslag / love / vejledninger

Forkortelse: L 167
 Titel: Forslag til Lov om ændring af aktieavancebeskatningsloven, dødsboskatteloven og kildeskatteloven
 Offentliggjort: 28. marts 2008

Forkortelse: Lov nr. 532
 Titel: Lov om ændring af aktieavancebeskatningsloven, dødsboskatteloven og kildeskatteloven
 Offentliggjort: 17. juni 2008

Forkortelse: LV, 2008
 Titel: Ligningsvejledningen, 2008-2
 Offentliggjort: 15. april 2008

Forkortelse: Skattefri omstrukturering 2007
 Titel: Objektivisering af reglerne om skattefri omstrukturering af selskaber
 Offentliggjort: 12. juni 2007

9 Definitionsliste / udvalgte forkortelser

Virksomhedsejer: Ved en virksomhedsejer forstås ejeren af en erhvervsvirksomhed eller en andel heraf. Erhvervsvirksomheden kan både være drevet som personligt ejet virksomhed eller som virksomhed i selskabsform som enten anpartsselskab eller aktieselskab.

Senior: Begrebet anvendes om en virksomhedsejer, der ønsker at generationsskifte sin virksomhed. Senior kan både være ejer af personligt ejet virksomhed samt af virksomhed i selskabsform som enten anpartsselskab eller aktieselskab.

Junior: Begrebet anvendes om den overtagende part i generationsskifteforløbet. Junior kan både være nært familiemedlem, nær medarbejder eller tredje mand.

ABL:	Aktieavancebeskatningsloven
BAL:	Boafgiftsloven
DBSL:	Dødsboskatteloven
EBL:	Ejendomsavancebeskatningsloven
ETBL:	Etableringskontoloven
FUL:	Fusionsskatteloven
KSL:	Kildeskatteloven
LL:	Ligningsloven
SEL:	Selskabsskatteloven
SL:	Statsskatteloven
VOL:	Virksomhedsomdannelsesloven
VSL:	Virksomhedsskatteloven
VURDL:	Vurderingsloven